

SLOVENSKI vestnik

Letnik XIX.

Celovec, petek, 14. februar 1964

Štev. 7 (1133)

Čim več naših ljudi v občinske odbore!

Le 14 dni nas še loči od dneva, ko bomo volili nove ljudi v občinske odbore.

Vse kaže, da postaja v moderni družbi pojem občine vedno bolj tuj in se odmika neposredni zainteresiranosti posameznega občana. Saj ima navadni občan le še malo neposrednega stika z občino: rojstni list, poroka, gradbeno dovoljenje in morda še koncesija ter zlasti prijava in odjava — to so stvari, zaradi katerih ima navadni občan še opravka z občino. Vse druge zadeve so prešle v današnji birokratični družbi že v kompetenco okrajnega glavarstva, ki je danes tudi že pristojno za izstavitev državlanskega lista. S tem je na žalost izgubil tudi pojem domače občine svoj nekdanji pomen in človek postane danes v času svobodnega kretanja občan, kjerkoli se naseli in prijavi z namenom stalnega bivanja in zaslužka.

Zato je pač razumljivo, da ponekod ni več tistega zanimanja za občinske volitve, češ, saj se itak končno odloča zgoraj, in marsikdo ne razlikuje občinskih volitev od volitev na primer v deželni ali državni zbor. In vendar predstavlja občina osnovno celico demokratičnega ustroja, ki ga lahko neposredno opazujemo in spremljamo, pa nanj lahko tudi neposredno vplivamo.

Prav v tem pa sta veliki pomen in velika razlika občinskih volitev od drugih. V občini so nam poznani kandidati iz neposredne okolice, poznamo njihovo delo in njihov značaj in zlasti njihovo nastojanje, da lahko neposredno sami sodimo o njihovi sposobnosti in osebnosti, o tem, ali so vredni našega zaupanja. Medtem ko so namreč ostale volitve v bistvu volitve stranke in njihovega programa, so in morajo biti občinske volitve v prvi vrsti volitve občinskih zastopnikov, ki jim bodo vodilo za delo v občinskem odboru predvsem in samo interesi in potrebe občinske skupnosti in ne direktive kakršnekoli stranke centralne!

To so tudi vzroki, zakaj prav pri občinskih volitvah v mnogih krajih ne nastopajo le stereotipne stranke marveč tudi druge liste. Take liste nastanejo zlasti tam, kjer se strankina vodstva pri postavljanju kandidatov niso dovolj ozirala na krajevne potrebe in posebne krajevne okoliščine in značilnosti. Pri tem gre od osebnih sporov preko sorodstvenih vezi do različnih pogledov na nujnost posameznih krajevnih gospodarskih načrtov in podobnih potreb v naših krajih pa ne nazadnje tudi razumevanje nacionalnih teženj slovenskega prebivalstva.

Razmeroma številne liste poleg splošnih strankarskih zlasti v južnem predelu dežele kažejo, da stranke posebno krajevno nimajo povsod potrebnega posluha za značilnosti domačega prebivalstva. Le v pre mnogih krajih smatrajo kandidati na listah državnih strank, da je naloga občinskega odbora rablo povedano prezirati jezik in kulturne težnje našega človeka; spet drugod mislijo, da zadostujejo lepe besede, da pa ni treba dejanskih dokazov strpnosti in razumevanja. Naš človek pa ima za vse to dober posluh in zna pravilno oceniti ne le besede, ampak zlasti tudi osebnosti, ki naj bodo v bodoče odločale v občinskih odborih.

Te krajevne liste z več ali manj narodnim obeležjem niso nič novega in je pisanje v nemških nacionalnih listih, da gre toploti prvič za skupne liste obeh srednjih narodnih organizacij, zlonamerno in tendenciozno. Nasprotno drži, da pojavi teh list niso nič novega niti niso liste osrednjih slovenskih organizacij, marveč zgolj krajevne liste domačinov, ki jim posamezni kandidati na ostalih občinskih listah niso jamstvo dovolj, da bodo v občini pravično zastopali interese vseh občanov. Tudi za te velja, da bodo uspele pri našem ljudstvu le v toliko, v kolikor so znale najti take osebnosti, ki dejansko uživajo zaupanje vseh naših ljudi.

Tokrat je pravilna ocena osebnosti kandidatov tudi iz vidika nacionalne strpnosti in razumevanja za naše težnje še posebno potrebna, ker bodo s sodelovanjem tudi občinskih odborov sestavljeni okrajni šolski odbori, v katerih mora še prav posebno zavladati strpnost, če naj šola jamči za vzgojo mladine k strpnosti in s tem k mirnemu sožitju obeh narodov v deželi.

Tako bodo občinske volitve 1. marca ne toliko volitve list kakor volitve kandidatov. Koroški Slovenci se bomo, kakor je bilo po-

Avstrija se je spomnila 12. februarja 1934:

Tragični dogodki pred tridesetimi leti nas obvezujejo, da skupno gradimo lepšo bodočnost

Prvič v zgodovini je bil letoš 12. februar spominski dan vse Avstrije, dan skupnega spomina na tragične dogodke pred tridesetimi leti, ko so bratomorski boji zahtevali na stotine smrtnih žrtev in je bila pod topovskimi krogli pokopana demokracija. Zvezna vlada je v spomin na te dogodke naslovila na avstrijsko ljudstvo proglas, v katerem je poudarila, da hoče s skupno spominsko slavnostjo izpričati pripravljenost, skupno preprečiti ponovitev strašnih dogodkov pred tridesetimi leti. Skupni spomin na te dogodke ne sme znova širiti sovraštvo, marveč kazati pot v lepšo bodočnost, kajti žrtve tistih strašnih dogodkov nas pozivajo, da čuvamo svobodo, priborjeno z največjimi žrtvami.

Za pet minut je v sredo opoldne po vsej Avstriji počivalo delo in zvezni prezident dr. Schörf je v radiu spregovoril avstrijskemu ljudstvu besede spomina. Najprej je spomnil na skupna prizadevanja pri ustanovitvi prve avstrijske republike in nato poudaril: Toda to sodelovanje ni trajalo dolgo; nasprotja med takratnimi velikimi strankami so postajala vedno večja in začeli so jih reševati, toda ne z močjo prepričevanja, marveč s silo orožja. Toliko bolj razveseljivo je sodelovanje obeh velikih strank po drugi svetovni vojni, ki je ustvarilo avstrijskemu ljudstvu lepše življenje. Učiti se moramo iz naše zgodovine in s skupnimi močmi graditi lepšo bodočnost naše ljubljene Avstrije.

Glavne spominske slavnosti so bile na Dunaju. Na Trgu junakov je govoril kancler dr. Gorbach, ob grobu žrtev 12. februarja 1934 pa vicekancler dr. Pittlermann. Oba sta poudarila, da se je treba učiti iz zablod preteklosti in skupno iskati pot v bodočnost. Pred oba spomenika sta položila vence zvezne vlade in s siskom rok manifestirala pripravljenost avstrijskega ljudstva, da premosti medseboj-

na nasprotja in tako počasti spomin na junake, ki so pred tridesetimi leti žrtvovali svoja življenja za svobodo in demokracijo.

12. februarja 1934 pa so se spominjali tudi v številnih drugih mestih in krajih Avstrije. Tako so socialistične mladinske organizacije priredile spominsko slavnost v celovški Delavski zbornici, kjer je govoril deželni glavar Wedenig, ki je zbrani mladini orisal zgodovinske dogodke pred tridesetimi leti in poudaril zlasti zvezo med letom 1934 in poznejšim prihodom nacizma. Opozoril je, da mora mlada generacija, ki dogodkov iz preteklosti ne pozna iz lastnega doživljanja, spoznati resnico, ker se zgodovina le prepogosto potvarja, kakor se tudi koroški plebiscitni boji prečesto zlorabljajo v druge namene.

Letošnji spomin na 12. februar 1934 je vsekakor izzvenel v duhu sprave med nekdanjimi nasprotniki in je bil prvič v zgodovini Avstrije manifestacija pripravljenosti in dobre volje za sodelovanje vsega ljudstva za skupne interese in lepšo bodočnost domovine. To pa je tudi najlepša počastitev žrtev, ki so jih zahtevali tragični dogodki pred tridesetimi leti.

Ciprski klobčič silno zamotan

Otok Ciper je spet osrednju mednarodnega zanimanja in predmet živahne diplomatske aktivnosti, ki sega od držav Grčije in Turčije mimo Velike Britanije in Amerike do Organizacije združenih narodov. Po razmeroma kratkem premirju, ki je sledilo razglasitvi ciprske neodvisnosti, so nesoglasja med obeh narodnostima znova dosegla stopnjo nevarnih incidentov, ki so se tu in tam izrodili celo že v oborožene spopade. Predvsem pa je v teku pravo preseljevanje ljudstva: družine ene narodnostne skupnosti, turške ali grške, katera je pač v neki vasi v manjšini, zapuščajo domove in odhajajo k sorodnikom v drug kraj, kjer se počutijo bolj varne. To gibanje prebivalstva in nastajanje zaprtih skupnosti je privedlo voditelje turške narodnosti do tega, da so predlagali delitev države, kar je hitro pograbila tudi Velika Britanija, ki vidi rešitev ciprskega vprašanja v tem, da bi otok razdelili po vzoru švicarskih kantonov.

Toda načrti so eno in realnost je drugo. Pri ciprskem predsedniku Makariosu namreč tudi skupni ameriško-britanski predlog, po katerem naj bi za varnost na Cipru skrbele vojaške sile Atlantskega pakta, ni našel razu-

mevanja. Makarios je nasprotno zahteval posredovanje OZN, kateremu pa se spet upirata Amerika in Velika Britanija, ki se izgovarjata s tem, da bi pri morebitnem obravnavanju ciprskega vprašanja v Varnostnem svetu Sovjetska zveza onemogočila rešitev s svojim vetom.

Položaj je torej silno zapleten in trenutno še sploh ni mogoče ugotoviti, v kateri smeri se bo razvijal. Po vsej verjetnosti bo prišlo do kakšnega kompromisa, ki se nakazuje že v dejstvu, da britanska vlada ne namerava vztrajati pri svojem prvotnem načrtu, marveč bi bila pripravljena sprejeti v mednarodne vojaške sile za Ciper tudi eno ali več držav, ki niso članice Atlantskega pakta. Baje pa so se v Londonu dokopali celo do prepričanja, da bi imelo reševanje ciprskega vprašanja največ izgledov, če bi se obrnili na Združene narode oziroma na Varnostni svet. V tem je nedvomno bistvena sprememba napram prvotnemu načrtu in ni izključeno, da bo na novi kompromisni predlog pristala tudi turška vlada, s čimer bi bile odstranjene vse ovire — seveda razen neposredno prizadetih: ciprskega prebivalstva in predsednika Makariosa.

Južna Amerika skrivališče nacističnih zločincev?

Odkar se je v Frankfurtu začel proces proti skupini SS-ovskih funkcionarjev bivšega koncentracijskega taborišča Auschwitz (medtem je bil proces preložen do prihoda njegovega ponedeljka — op. ured.), je v mednarodni javnosti ponovno zaživelo zanimanje za nacistične zločince. Znano je, da so mnogi visoki predstavniki nacističnega re-

žima preživeli razpad svojega rajha in se danes skrivajo pod tujimi imeni ali doma v Nemčiji ali pa drugod po svetu. Posebno južnoameriške države veljajo kot skrivališče nacističnih zločincev, saj so, kakor znano, tudi Eichmanna odkrili v Latinski Ameriki in ga spravili pred sodišče v Izraelu.

V zadnjem času je spet govora o dveh posebno znanih nacističnih veljakah: o Hitlerjevem namestniku Martinu Bormannu, ki naj bi po pisanju brazilskega tiska živel v Peruju, in o zloglasnem nacističnem zdravniku v Auschwitzu Josefu Mengelu, kateri se trenutno nahaja ali v Braziliji ali v Argentini. Neki venezuelski list pa je pred nedavnim poročal, da je v nacionalni federaciji kmetijskih proizvajalcev več nacistov in pripadnikov SS, ki celo „s ponosom kažejo vletovirane znake SS na svojih rokah“.

Zvezni kancler Gorbach

BO SPOMLADI OBISKAL JUGOSLAVIJO

Po poročilu avstrijske tiskovne agencije APA je predstavnik jugoslovanskega zunanjega ministrstva na svoji redni tiskovni konferenci prejšnji teden „z zadovoljstvom napovedal, da pričakuje Jugoslavija to pomlad obisk avstrijskega kanclerja Alfonsa Gorbacha“. Hkrati je jugoslovanski predstavnik izjavil, da bo točen datum tega obiska objavljen kasneje.

Kakor smo v našem listu obširno poročali, je bilo že med nedavnim obiskom vicekanclerja in ministra za podzavljene obrate dr. Pittlermanna v Jugoslaviji z obeh strani ugotovljeno, da obstajajo realne možnosti za razširitev sodelovanja med Avstrijo in Jugoslavijo. Zato lahko pričakujemo, da bo tudi napovedani obisk zveznega kanclerja dr. Gorbacha prispeval k nadaljnjemu utrjevanju prijateljskih odnosov med obema sosednima državama.

Prvi korak Amerike

k odstranitvi rasne diskriminacije

Pod čedalje hujšim pritiskom domače in mednarodne javnosti je bila Amerika prisiljena, da začne resno reševati vprašanje rasne integracije in napravi konec dolgotrajnim krivicam, ki se delu prebivalstva go-dijo zaradi barve kože. Že pokojni predsednik Kennedy je izdelal osnutek zakona o državljskih pravicah, vendar je še pred njegovim uzakonitvijo postal žrtev zločinskega atentata. Njegov naslednik Johnson je ob prevzemu oblasti napovedal, da bo nadaljeval politiko notranje pomiritve in demokratizacije.

Prvi korak na tej polji je bil storjen ta ponedeljek, ko je ameriški parlament po dolgotrajnih razpravah in zavlačevanjih izglasoval zakon o državljskih pravicah in ga poslal senatu v nadaljnjo obravnavo. Zakon predvideva v državnem merilu določene ukrepe za odstranitev rasne diskriminacije zlasti pri volitvah, na področju šolstva, na delovnem trgu in v javnih ustanovah.

Politični opazovalci so mnenja, da bodo zastopniki južnih držav, kjer se bije posebno vroča rasna vojna, po svojem porazu v parlamentu skušali zdaj v senatu zavlačevati dokončno potrdilo zakona.

Olimpijske kolajne

Na IX. olimpijskih zimskih igrah v Innsbrucku so skupno podelili 103 olimpijske kolajne in sicer 34 zlatih [Z], 38 srebrnih [S] in 31 bronastih [B]. Posamezne države so si priborile naslednje število kolajn:

	Z	S	B		Z	S	B
Sov. zveza	11	8	6	Amerika	1	2	3
Avstrija	4	5	3	Nizozemska	1	1	—
Norveška	3	6	6	Kanada	1	—	2
Finska	3	4	3	Vel. Britanija	1	—	—
Francija	3	4	—	Italija	—	1	3
Nemčija	3	3	3	Sev. Koreja	—	1	—
Svedska	3	3	1	Češkoslov.	—	—	1

S skupno 25 kolajnami vodi Sovjetska zveza daleč pred vsemi ostalimi državami in je na prvem mestu tudi po neuradni razvrstitvi po točkah, kjer velja 1. mesto 7 točk, 2. mesto 5 točk, 3. mesto 4 točke, 4. mesto 3 točke, 5. mesto 2 točki in 6. mesto 1 točko. Sovjetska zveza je namreč zbrala 161 točk, Norveška 89,5 točke, Nemčija 81, Avstrija 79, Finska 68, Svedska 60, Francija 53,5, Amerika 44,5, Italija 23,5, Kanada 21, Nizozemska 15, Češkoslovaka 12, Poljska 8,5, Švica 8, Severna Koreja 7,5, Velika Britanija 7, Japonska 5 ter Bolgarija in Romunija vsaka po 2 točki.

Odškodnina žrtvam nacizma

POSTAJA MEDNARODNI PROBLEM

Pod tem naslovom je ljubljanski dnevnik »Delo« objavil obširno Tanjugovo poročilo o vprašanju odškodnine žrtvam nacizma, ki jo Jugoslavija zahteva od Zahodne Nemčije. V zadnjih letih je namreč Zahodna Nemčija priznala in izplačala tako odškodnino vsem državam, katerih državljani so vsled nacističnega nasilja utrpeli škodo; le Jugoslaviji je odškodnino zavrnila, ker je le-ta priznala Vzhodno Nemčijo. Toda ta »argument« Bonna je naletel na ostro kritiko in postaja vprašanje nepopravnih zahodnonemških obveznosti do Jugoslavije vse bolj predmet splošne pozornosti v svetu in mu mednarodni tisk posveča čedalje večjo pozornost.

Tudi v Zahodni Nemčiji sami se mnogi ne strinjajo z odklonilnim stališčem bonške vlade in je na primer glasilo socialdemokratske stranke »Vorwärts« pred nedavnim ugotovilo, da postaja vprašanje zahodnonemške odškodnine Jugoslaviji širši, mednarodni problem. Imenovani list piše, da je del zahodne javnosti s simpatijo sprejel jugoslovansko stališče, po katerem je Bonn dolžan izplačati odškodnino jugoslovanskim žrtvam nacizma. Pisec članka je celo mnenja, da bi sedanje ravnanje Bonna lahko škodovalo splošnemu ugledu Zahoda v Jugoslaviji.

Posebno ostro stališče do tega vprašanja je zavzel tuniški list »La Presse«, ki poudarja, da je zadnji čas, da Zahodna Nemčija uredi svoje odnose do Jugoslavije, kajti »Jugoslovani so v tretjem rajhu največ trpeli in zaradi tega zaslužijo najhitrejšo in najbolj učinkovito odškodnino«. V članku je rečeno, da je Zahodna Nemčija po potsdamskem sporazumu dolžna plačati odškodnino številnim evropskim državam in seveda tudi Jugoslaviji. Do skoraj vseh ostalih držav je te obveznosti že izpolnila, le do Jugoslavije tega noče storiti, čeprav je Jugoslavija ogromno pretrpela in je ena od držav, ki so med drugo svetovno vojno imele največ človeških žrtev.

Tunjski list zavzema stališče tudi do argumentov bonške vlade in ugotavlja, da le-ti nimajo nobene podlage, kajti Jugoslavija ni edina država, ki je priznala Vzhodno Nemčijo, poleg tega pa že s čisto človeških vidikov ni mogoče postaviti strahovitih žrtev, ki so jih Jugoslovani utrpeli zaradi nacizma, nasprotno politični orientaciji Jugoslavije, katera »je dala dovolj dokazov za svoj neodvisni duh in ji nihče ne more očitati, da igra igro čigarkoli«.

Daljši članek o tem vprašanju je objavil tudi predsednik zunanje političnega odbora norveškega parlamenta Finn Moe v glasilu norveških socialdemokratov »Arbeiderbladet«, kjer ugotavlja, da Zahodna Nemčija državi, kakršna je Jugoslavija, ki je žrtvovala več kot milijon ljudi med drugo svetovno vojno, odreka pravico do odškodnine zaradi tega, ker je priznala Vzhodno Nemčijo. Gre torej za Hallsteinovo doktrino, pri kateri uveljavljanju pa so nasprotja in nedoslednosti očitne, zato bi ureditev tega vprašanja prispevala k popuščanju napetosti na svetu, s tem pa tudi k rešitvi nemškega vprašanja.

Finski list »Nuoris tadsbladet« piše, da izpolnitev mednarodnih obveznosti Bonna do Jugoslavije ni mogoče povezovati z vprašanjem diplomatskih odnosov med obema državama ter ni izključeno, da bodo vprašanje bonškega stališča do odškodnine postavili pred OZN, kjer je Zahodna Nemčija doslej izplačala le 110 milijonov mark od skupno 26 milijard, kolikor bi morala plačati za odškodnino žrtvam nacizma.

Pariški »Combat« pa v zvezi z ugotovitvijo, da je zahodnonemška odklonitev reparacij Jugoslaviji glavni vzrok za slabe odnose med obema državama, hkrati poudarja, da je v splošnem izboljšanje odnosov med Jugoslavijo in zahodnoevropskimi državami Bonn edina izjema. Za razpoloženje — piše omenjeni list — ki vlada v Zahodni Nemčiji do Jugoslavije, je značilna tudi odložitvena procesa proti atentatorjem na jugoslovansko predstavništvo v Bonnu. Toleranca, s katero gledajo zahodnonemške oblasti na dejavnost bivših

Mali obmejni promet

v službi politike dobrega sosedstva

O razvoju maloobmejnega prometa med Avstrijo in Jugoslavijo na eni ter Italijo in Jugoslavijo na drugi strani smo v našem listu že večkrat poročali. Tokrat povzamemo glavne misli iz članka, ki ga je o malem obmejnem prometu objavil Drago Druškovič v ljubljanskem štirinajstodnevniku za politična, gospodarska in kulturna vprašanja »Naši razgledi«.

Uvodoma navaja pisec članka kratke podatke o nastanku obeh sporazumov o malem obmejnem prometu ter nato med drugimi ugotavlja: Pomen obeh sporazumov je dvojen. Najprej gre za načelo koeksistence in dobrega sosedstva. Dogovor med sosednjima državama pa ima tudi svoj neposreden namen, in sicer v tem, da omogoča prebivalstvu majhnih področij premostitev številnih vprašanj, ki jih ustvarja položaj državne meje. Končno velja poudariti, da so na obeh straneh žive zgodovinske reminiscence o neljubem sosedstvu, ki šele v novejšem času stopajo močno v ozadje.

Po naštevanju značaja in predpisov, ki veljajo v malem obmejnem prometu, je v članku rečeno, da ves ta skromni začetni okvir terja danes že nekaj sprememb. Vendar že takšen, kakor je, zagotavlja vzdr-

ževanje sorodstvenih in drugih vezi, omogoča orientacijo ljudi v duhu sporazumevanja in medsebojnega spoštovanja, skratka koeksistence. S primerjavo družbenega položaja na obeh straneh pa daje tudi pobude v političnem, gospodarskem in tudi kulturnem smislu. Če dopolnimo, da žive na obmejnem področju še narodne manjšine: Italijani v Jugoslaviji, Slovenci v Italiji in Avstriji, se nam odpre razgled na pomen odprte meje tudi glede na položaj teh skupnosti. Stalna konfrontacija z dosežki drugih — na neposrednem terenu življenja pa terja iz dneva v dan od slehernega občana na področju tudi večjo politično, gospodarsko, kulturno in sploh človeško prizadevanost. Vse to velja za ene in tudi za druge — za obe strani.

Nato navaja članek številne podatke o razvoju malega obmejnega prometa. Na jugoslovansko-italijanskem mejnem področju je imelo leta 1955 le 46.325 jugoslovanskih in 46.549 italijanskih državljanov dovoljenja za prehod meje; leta 1963 pa jih je bilo na jugoslovanski strani že 79.916 ter na italijanski strani 124.098. Z jugoslovanske strani je bilo leta 1955 skupno 132 tisoč 315 prehodov meje in z italijanske strani 118.376, medtem ko so leta 1963 zabeležili že 4.470.420 prehodov z jugoslovanske in 4.015.372 prehodov z italijanske strani. Na avstrijsko-jugoslovanskem obmejnem področju je bil razvoj naslednji: leta 1960 je imelo 8884 jugoslovanskih in 2562 avstrijskih državljanov obmejne izkaznice, leta 1963 pa jih je bilo 30.203 na jugoslovanski in 16.466 na avstrijski strani. Mejnih prehodov so leta 1960 našli iz Jugoslavije 38.588 in iz Avstrije 26.280, leta 1963 pa jih je bilo iz Jugoslavije 541.416 in iz Avstrije 350.222.

Po ugotovitvi, da igra mali obmejni promet veliko vlogo tudi pri gospodarskem sodelovanju med sosednjimi državami, je ob koncu članka rečeno:

Hkrati z množico posameznikov, s trgovinsko izmenjavo se razvija tudi kulturna. Tako sta postala skoraj stalna gosta v Celovcu ljubljanska Opera in Filharmonija, obratno pa gostuje v Ljubljani reprezentativni zbor Madrigalistov. Še več: nekdanje nerazumevanje do vprašanj med državami z različno družbeno ureditvijo je v javnosti in v glavah ljudi pridobilo svojega naravnega korektorja: konfrontacijo s stvarmi na mestu samem. Ob vseh uspehih in naporih pa ni manjkalo ovir in težkoč. Najprej je bilo treba premagati nezaupanje samega sebe, zatem še celo vrsto tehničnega in organizacijskega značaja. Predvsem pa je spremljalo prizadevanje tudi še nezaupanje, obremenjeno s preteklostjo. »Vse to pa ni moglo zavreti konkretizacije naše odprte skupnosti na dveh obmejnih področjih, ob srečanju z razvilitima sosednjima državama. Prav to pa je končno tudi potrdilo o pravilnosti in realističnosti naše politike dobrega sosedstva.«

Anglija in Francija

BOSTA GRADILI PREDOR
POD ROKAVSKIM PREKOPOM

Britanska in francoska vlada sta se pred kratkim sporazumeli o gradnji predora pod Rokavskim prekopom, ki bo povezoval obe državi. Ob tej priložnosti sta francoski predsednik de Gaulle in angleška kraljica Elizabeta izmenjala poslanici, v katerih poudarjata veliki pomen tega predora za sporazumevanje med sosednjima narodoma. Predsednik de Gaulle je v svojem pismu naglasil zgodovinski pomen sklepa o skupni gradnji predora in izrazil prepričanje, da bosta Velika Britanija in Francija našli tehne vzroke, da bosta medsebojno solidarnost in prijateljstvo še poglobili. V pismu angleške kraljice Elizabete pa je med drugim izraženo prepričanje, da bo zgraditev tega pomembnega objekta imela za narode obeh držav srečne in dalekosežne rezultate.

POŠIROKEM SVETU

DUNAJ. — V 71. letu starosti je za srčno kapjo umrl vodilni funkcionar avstrijske komunistične stranke Franz Honner. V prvi avstrijski vladi po drugi svetovni vojni je bil Honner državni sekretar v notranjem ministrstvu, med vojno pa je bil vodilno udeležen pri zbiranju protifasističnih borcev.

TAJPEH. — Cangkaikov režim na Formosi je prekinil diplomatske stike s Francijo, ker je francoska vlada priznala LR Kitajsko. S tem so se razbili načrti de Gaulle, ki je nameraval doseči neke vrste ravnateljstvo na Daljnem vzhodu s tem, da bi uveljavil načelo dveh kitajskih držav.

BEOGRAD. — V imenu predsednika Združenih držav Mehike Adolfa Lopeza Mateosa je mehiški veleposlanik v Jugoslaviji Delfin Sanchez Juarez svečano izročil svojemu namenu poslopje sedemletne šole v okolici Bara v Crnogorskem primorju, ki jo je mehiški predsednik podaril Jugoslaviji v znak prijateljstva. V imenu predsednika SFR Jugoslavije Josipa Broza Tita je šolo prevzel zvezni sekretar za prosveto in kulturo Janez Vipotnik.

OTTAWA. — Kanadski obrambni minister Paul Heyler je izjavil, da bodo šest kanadskih letalskih enot opremlili z jedrskim in konvencionalnim orožjem. Štiri eskadrilje so že v letalskih vojaških oporiščih Zahodne Nemčije, dve, ki sta trenutno še v Franciji, pa bodo prav tako prenesli v Nemčijo. Datuma te preselitve minister sicer ni povedal, dejal pa je, da se Atlantski pakt strinja s to akcijo. Prav tako je kanadski minister tudi povedal, da so že podpisali sporazum z Ameriko o tem, da bodo opremlili šest eskadril kanadskega letalstva z jedrskimi bombami manjše jakosti.

PEKING. — LR Kitajsko je lani skoraj 100 milijonov dolarjev namenila za nakup osem celotnih tovarn, v glavnem kemičnih. Tovarniške naprave bodo dobavile Mrazemska, Velika Britanija, Francija in Italija, in sicer večinoma v letih od 1964 do 1966. Skupna zmogljivost naročenih tovarn bo znašala po cenitvah do 700.000 ton kemičnih snovi na leto. Vendar ta za kitajske potrebe še zdaleka ne bo zadostovala, kajti normalne letne potrebe znašajo najmanj 20 milijonov ton, medtem ko znaša sedanja domača proizvodnja le kake 3 milijone ton.

KAIRO. — Kairski list »Al Gumhurija« je zelo pozitivno ocenil predlog Jugoslavije, naj bi na pripravljalni ministrski sestanki za novo konferenco izvenblokovskih držav povabili tudi Finsko, Avstrijo, Švedsko, Čile, Brazilijo, Mehiko in Bolivijo. Hkrati pa je egiptovski list kritično ocenil opozicije Zahoda proti neangajiranosti. Pri čemer izraža mnenje, da Zahod ni dojel njenega bistva in vzrokov, zaradi katerih se neangajiranost krepi.

ATENE. — Bivši predsednik grške vlade in voditelj liberalne stranke Sofokles Venizelos je nenadoma umrl, ko se je vračal s predvolilne kampanje za nove parlamentarne volitve. V zadnji vladi predsednika Papandreuja je bil Venizelos podpredsednik vlade in zunanji minister. Vse o smrti Venizelosa je grško javnost močno pretresla in vsi grški listi na široko poročajo, da se je Venizelos 50 let boril za demokratizacijo v Grčiji.

PARIZ. — Kuba bo letos kupila v Franciji 300 kamionov in so francoske oblasti že odobrile jamstveno kreditno tovarniški družbi, ki bo izvedla to naročilo. Prav tako se je kubanska vlada pogodila tudi o nakupu francoskih traktorjev. S tem je Francija zadala Ameriki nov udarec v njeni nesodobni politiki do Kube.

LONDON. — Britanski filozof in Nobelov nagradenec Bertrand Russel je predlagal, naj bi kakšna mednarodna ustanova takoj proučila podatke o uporabi strupenih vojnih plinov s strani Amerike in Južnega Vietnama v boju proti Vietkongu. Russel je ugotovil, da so podatki, ki jih je o uporabi strupenih plinov objavilo zunanje ministrstvo Severnega Vietnama skrbno pripravljeni in dokazujejo, da se Amerika spušča v kemijsko vojno okrutnega značaja.

STOCKHOLM. — Danski časopis »Lang Og Folk« je pod naslovom »Nečloveško zahodnonemsko stališče do žrtev nacističnega nasilja« ostro obsodil vest, da je Bonn zavrnil jugoslovanske zahteve po odškodnini za opustošenje in človeške žrve v drugi svetovni vojni. Skupno škodo, ki jo je Jugoslavija utrpela zaradi nacistične okupacije in sistematičnega iztrebljanja prebivalstva, cenijo na 37 milijard predvojnih dolarjev.

RIM. — Italija in Sovjetska zveza sta pred dnevi obhajali 40-letnico vzpostavitve diplomatskih odnosov med obema državama. Ob tej priložnosti so italijanski in sovjetski državniiki izmenjali pozdravne brzojavke.

LONDON. — Britanski list »Sunday Express« piše, da se bo bivši predsednik britanske vlade Macmillan kmalu umaknil iz britanskega parlamenta, v katerem je deloval skozi 40 let. Nasprotno pa so v Londonu še pred nedavnim krožile vesti, da namerava Macmillan pri prihodnjih volitvah ponovno kandidirati.

SOFIJA. — Predstavniki Bolgarije in Finske so podpisali sporazum o blagovni izmenjavi med obema državama za letošnje leto. Sporazum predvideva znatno povečanje blagovne izmenjave. Bolgarija bo izvažala na Finsko sadje in poljnine, stroje, tobak, kemične izdelke in drugo, uvažala pa bo papir, karton, tkanine in stroje.

MOSKVA. — Sovjetska zveza in Velika Britanija sta te dni obhajali 40-letnico vzpostavitve diplomatskih odnosov. V Veliki Britaniji je bila ob tej priložnosti posebna slavnost, kateri je postal pozdravna brzojavka tudi predsednik sovjetske vlade Hruščov.

LONDON. — Londonski »Times« je prejšnji teden zapisal, da v Zahodni Nemčiji niso preveč natančni, kar se tiče zaposlovanja bivših nacistov v nekaterih zelo kočljivih položajih. Lahko smo prepričani, je rečeno v članku, da zahodnonemška demokracija ni preveč prizadeta, da bi se razširila pred tistimi, ki ji strežejo po življenju.

Med Avstrijo in Poljsko

se bo gospodarsko sodelovanje še izboljšalo

Kakor smo v našem listu že poročali, je skupina vodilnih zastopnikov avstrijskih poddržavljenih podjetij kratko po svojem obisku v Jugoslaviji odpotovala na Poljsko, kjer so prav tako vodili razgovore o nadaljnji razširitvi gospodarskega sodelovanja med obema državama. Prve stike za ta pogajanja sta navezala že lani meseca maja vicekancler in minister za podržavljene obrate dr. Pittermann ter poljski minister za težko industrijo Ostrowsky.

Med bivanjem avstrijske delegacije na Poljskem je vodjo delegacije ministerialnega svetnika dr. Gatscho sprejel tudi poljski minister za zunanjo trgovino Tampeczynski. Pri pogajanjih med avstrijskimi in poljskimi predstavniki je bilo ugotovljeno, da so dane konkretne in realne možnosti za nadaljnjo razširitev gospodarskega sodelovanja in razvoj blagovne izmenjave med Poljsko in Avstrijo. Zlasti

so bile take možnosti poudarjene na področju strojne, kovinske in kemične industrije.

Hkrati so ugotovili, da sodelovanje strojne industrije obeh držav ni možna le pri izpolnitvi lastne proizvodnje, marveč tudi pri dobavljanju kompletnih naprav za tretje države, medtem ko naj bi razširitev sodelovanja na področju kovinske industrije služila medsebojni izmenjavi proizvodov.

Obe delegaciji sta se sporazumeli, da se bosta v bodoče prizadevali za uresničitev obstoječih možnosti gospodarskega sodelovanja med Avstrijo in Poljsko.

Poljska namerava svoje gospodarsko sodelovanje poglobiti tudi z Italijo in je te dni bivala v Italiji tričlanska poljska delegacija pod vodstvom ministra za zunanjo trgovino Tampeczynskega, ki se je sestal tudi z italijanskim ministrom za zunanjo trgovino Materalom in zunanjim ministrom Saragatom.

kvizlingov in nacistov, je presenetljiva, kajti »tisti, ki so odgovorni za ta atentat, se še vedno svobodno sprehajajo po Münchenskih in frankfurtskih ulicah, dajejo intervjuje na televiziji, radiu in časopisih ter vsak dan širijo laži o Jugoslaviji«.

Ko ugotavlja, da bonška vlada po 19 letih ni izpolnila svojih obveznosti do Jugoslavije, kar bi morala storiti tudi na podlagi določil medzavezniške reparacijske komisije, »Combat« zaključuje, da prekinitve diplomatskih odnosov med Bonnom in Beogradom zaradi jugoslovanskega priznanja Vzhodne Nemčije zahodnonemški vladi ne more odvzeti njenih obveznosti — ne z močjo logike, ne z močjo pravice.

Televizija in družina

Danes televizija tudi pri nas ni več luksuz, ki bi si ga mogli privoščiti le premožnejši ljudje. Skoraj ni več vasi, kjer ne bi opazili na strehah eno ali več televizijskih anten; televizija je na pohodu tudi med podeželskim ljudstvom, da o mestnem prebivalstvu sploh ne govorimo. Toda prihod televizijskega sprejemnika v naš dom pomeni marsikatero spremembo dosedanjih navad: spremembo za posameznika in spremembo za celo družino.

Ko pride v hišo že dolgo zaželeni mali ekran, vsaj v prvem času vnese zmedo v ustaljeni način življenja. Televizijski program izpodrine marsikatero prejšnje razvedrilo — obiske prijateljev, gledališče, kino, knjige in različne »konjičke«. Ameriški statistiki so ugotovili, da preživi 90 odstotkov Američanov pred televizijskim platnom še en polni — delovni čas. Pri nas seveda že zaradi značaja in trajanja programa ne moremo govoriti o takih razsežnostih; vendar pa pedagogi opozarjajo, da preživijo otroci, ki imajo doma televizor, pred njim — še eno šolsko leto. Otroci po navadi gledajo ves program, ne pa samo oddaje, ki so namenjene njim. Torej se v tej zvezi pojavlja zelo aktualno vprašanje: kako se to odraža na uspehu v šoli?

Kako vpliva televizija na uspeh v šoli, pri nas še niso resneje proučevali in temelji to, kar o tem vemo, večinoma le na opažanjih učiteljev. Po njihovih besedah je opaziti popuščanje pri učenju samo dva do tri mesece po nakupu televizorja — to je obdobje »televizijske mrzlice«, ko tako otroci kakor odrasli gledajo vse, kar se dogaja na ekranu, od prvih glasbenih akordov do zaključnega »Labko noč!«. Za temi prvimi tedni, v katerih so se gledalci seznanili s posameznimi oddajami, pride obdobje izbiranja. Gledalci se odločijo za posamezne oddaje in vedno redkeje gledajo tiste, ki jih manj zanimajo. Starejši otroci se odločijo za posamezne oddaje sami, mlajši pa potrebujejo pomoč staršev.

Učitelji poudarjajo, da je vpliv televizije na učni uspeh v glavnem pozitiven, ker opazajo po prvem, začasnem zastoju pri učenju pomemben napredek. Različne televizijske oddaje povedo in pokažejo učencem marsikaj novega in razvijajo zanimanje za mnoge stvari, ki jih je slika na platnu šele nakazala ali pa nanje samo deloma odgovorila.

Ko so vprašali starše, kako vpliva televizija na družinsko življenje, so mnogi odgovorili, da prav dobro. Prej je bilo težko doseči, da bi se zbrala vsa družina — so rekle matere. Mož je odšel od doma z družbo, otroci pa spet vsak po svoje. Cesar nismo dosegli z mnogimi pogovori, je dosegla televizija. Zdaj vsi člani družine hitijo domov, da bi ne zamudili oddaje.

»Televizija je aktivna pasivnost,« naglašajo nekateri. Lahko se zbere polna soba gledalcev, pogovor pa zastaja. Vsak spremlja program bolj ali manj osamljen. Tudi otroci, ki sicer tako radi vzpostavljajo stike, ostanejo nemi pred magično močjo ekrana. Glede na to, da otroci, ki imajo doma televizor in ki so prej preživeli precej časa na dvorišču ali na cesti med svojimi vrstniki, zdaj ta čas preživijo v sobi, niso nekateri sociologi, da bi utegnili imeti ta izoliranost neugoden vpliv na oblikovanje značaja otrok. Nujno je, pravijo, da bi starši, pa naj jih program še tako zanima, spremljali dogajanje na ekranu z glas-

Ob kulturnem prazniku slovenskega naroda:

Slovesna podelitev Prešernovih nagrad za največje kulturne dosežke v preteklem letu

V okviru osrednje akademije v počastitev Prešernovega dne, ki so se je udeležili številni kulturni delavci in najvišji predstavniki javnega življenja Slovenije, so Prešernove nagrade za največje kulturne dosežke v preteklem letu podelili igralki Štefki Drolčevi, pesniku Edvardu Kocbeku in pisatelju Mišku Kranjcu, akademskemu slikarju Mariju Preglju ter s področja glasbe Slovenskemu oktetu. Poleg tega je bilo podeljenih še 14 nagrad iz Prešernovega sklada, kateri je razpisal tudi vrsto štipendij za študijsko leto 1964-65.

Na slavnostni akademiji, kjer je sodeloval tudi simfonični orkester Slovenske filharmonije pod vodstvom dirigenta Boga Leskovića, je o pomenu Prešerna govoril predsednik prosvetno-kulturnega zbora SR Slovenije Ivo Tavčar, ki je uvodoma poudaril, da je Slovenski narodnoosvobodilni svet na svojem prvem zasedanju pred dvajsetimi leti uzakonil dan Prešernove smrti za narodni kulturni praznik. S tem je prva slovenska skupščina, kot odraz resnične volje slovenskega ljudstva, izrekla dolžno spoštovanje človeku, ki mu gre pomembna zgodovinska zasluga v boju za svobodo slovenskega naroda.

Letošnje Prešernove nagrade (po 600.000 dinarjev) so prejeli Štefka Drolčeva za gledališke stvaritve v letu 1963 s posebnim poudarkom na njene vloge dr. Zahndove, Plesalke in Kesonije; Edvard Kocbek za pesniško zbirko »Groza«; Miško Kranjec za roman »Mladost v močvirju«; Marij Pregelj za slikarske ustvaritve, razstavljene v ljubljanski Moderni galeriji; Slovenski oktet za umetniško storitev v letu 1963 ko je imel okrog 90 koncertnih nastopov in snemanj, med katerimi je treba posebej omeniti kon-

cerle na Dubrovniškem festivalu, v Pulju, Mariboru, Trstu in Celovcu, na Dunaju ter v Ameriki in Kanadi. Nagrade Prešernovega sklada (po 200.000 dinarjev) pa so dobili Boris Čampa (flavtist) in Jože Falout (solist na rog) za solistično reprodukcijo, Stane Jarm za plastiko »Talec«, Nives Kalin-Vehovar in Franci Vehovar za kvaliteten oblikovanje svetilnih teles iz krivljenih furnirjev, Mile Korun za režijo tragikomedije »Talec«, inž. arh. Stanko Kristl za realizacijo poslovno-stanovanjskega objekta v Velenju, Andrej Kurent za vlogo Einsteina v Dürrenmattovih »Fizikih« in za vlogo Kaligule v istoimenski drami Alberta Camusa, Ivan Minaltić za pesniško zbirko »Nekoga moraš imeti rad«, Nace Simončič za odigrane vloge v ciklu iger gledališča ročnih lutk, lutk s paličicami in marionet ter za režijo »Dveh potepinov« in »Nenavadne pravljice«.

ce» v marionetnem gledališču, France Slana za ciklus umetniških ustvaritev z motiviko po potresu porušenega Skopja, Gregor Strniša za pesniško zbirko »Odisej«, Milan Šega za zbirko novel »Deček s piščalko«, skupina razvojnega oddelka tovarne dekorativnih tkanin v Ljubljani za kvaliteten oblikovanje kolekcije sodobnega tapetniškega volnenega blaga ter Karel Zelenko za grafične ustvaritve.

Ob stoletnici smrti

Vuka Karadžića kulturnega velikana srbskega naroda

Ob letošnji 100-letnici smrti Vuka Stefanovića Karadžića so bile v Srbiji velike proslave, posvečene velikemu srbske kulture, ki velja za eno najvidnejših osebnosti v zgodovini srbskega naroda in nedvomno največji pojav v novejši srbski kulturi. To, kar je v družabnem smislu zastavil prvi srbski upor — osvoboditev izpod turškega suženstva, odprava fevdalizma, začetek razvoja moderne družbe — je na kulturnem področju izpeljal Vuk Karadžić. Zato Karadžić ni bil samo kulturni ustvarjalec, temveč prvi človek, ki se je spoprijel s srednjeveško zaostalostjo za duhovno osvoboditev svojega ljudstva.

Na slavnostni akademiji v Beogradu je o Vuku Karadžiću govoril tudi pisatelj in Nobelov nagrajenec Ivo Andrić.

● V ljubljanski Narodni univerzitetni knjižnici so ob kulturnem prazniku odprli razstavo knjig in rokopisov, ki je posvečena Josipu Sturmu. Razstavo je odprl univ. prof. Valter Bohinec, ki je po smrti upravnika knjižnice dr. Mirka Rupla vodil ustanovo; navzoč pa je bil tudi novi upravnik knjižnice Jaro Dolar.

● Zagrebka Opera je doživela izredno lep uspeh s predstavo »Kneza Igorja« skladatelja Aleksandra Borodina v neapeljskem gledališču »Teatro San Carlo«, ki je poleg milanske Scale največja operna hiša v Italiji. Prve predstave se je udeležilo okrog 3000 navdušenih gostov.

KULTURNE DROBTINE

● Na podlagi sporazuma o kulturni izmenjavi med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo bo letos gostovala v Sovjetski zvezi tudi ljubljanska Opera, in sicer je za gostovanje predviden mesec julij. Sploh je to prvič, da bo v Sovjetski zvezi gostoval celoten jugoslovanski operni ansambel.

● Zveza avstrijskih filmskih novinarjev je za najboljši film lanskega leta razglasila film grškega režiserja Cacyonisa »Elektra«. Režiserju so hkrati poslali vabilo, naj se letos marca udeleži dunajskih slavnostnih tednov.

Prešernov spominski muzej v Kranju

Ob letošnji obletnici smrti največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna so v Kranju odprli spominski muzej v hiši, kjer je Prešeren umrl. V zgornjem nadstropju hiše, kjer je imel pesnik svojo pisarno in stanovanje, so s pomočjo raznih slovenskih kulturnih ustanov uredili muzej, ki ponazarja pesnikovo bivališče z njegovo opremo in pohištvo ter s številnimi dokumenti. Slavnostne otvoritve muzeja so se udeležili visoki predstavniki kulturnega in javnega življenja Slovenije. Po ogledu muzeja so udeleženci slavnosti odšli na Prešernov trg, popoldne pa so obiskali še pesnikov dom v Vrbi.

Sploh je bil v Kranju za obletnico Prešernove smrti lep in obširen program Prešernovih proslav, ki naj bi postale tradicionalne v mestu, kjer je veliki pesnik preživel svoja zadnja leta. Proslave so se začele ob Prešernovem domu, kjer je sodeloval pevski zbor »France Prešeren«, medtem ko so v Prešernovem gledališču brali svoja dela slovenski pesniki. Po literarnem večeru pa so bile podeljene Prešernove nagrade in pohvale številnim zaslužnim kulturnim delavcem. Predsednik občinske skupščine Kranj Martin Košir je ob tej priložnosti napovedal, da bo občina Kranj te nagrade podeljevala redno vsako leto, da bi tako čim bolj vzpodbujala kulturno življenje v Prešernovem mestu.

G. Flori Lipusch nas je naprosil za naslednjo objavo:

I Z J A V A

V Trstu je izšla nova revija z imenom »mosti«, kjer smo bili povabljeni kot mladjevi k sodelovanju in kot Korošci v uredništvu. Ker je bil njen prvotni koncept takšen, da je sovpadal z našimi htenji, ki smo jih izražali v mladju in ob njem, smo se vključili v njegovo funkcionalnost.

Žal pa smo po izidu 1. številke prisiljeni, da odstopimo od sodelovanja in uredništva, ker se je prvotni koncept bistveno spremenil in ne ustreza več temu, kar smo mladi intelektualci zasnovali.

Izjavljam tudi, da je bil moj feljton »Koroška in njen most« napisan v smislu prvotnega koncepta in torej za Most, ki ni izšel, in da je bil uvodni članek uredništva objavljen preko mene.

Flori Lipusch
v imenu mladjevcv

nimi komentarji in tako že v začetku preprečili, da bi dobili otroci kakšne napačne predstave.

Cepprav je zbiranje pred televizorjem torej »pasivno«, pa je le tudi pozitivno, ker ostane družina po končanem programu še nekaj časa skupaj v pogovoru.

Blaž Singer:

Turizem na Koroškem in razvoj zakonitih osnov za njegovo pospeševanje

Ko sem v »Koroškem koledarju« za leto 1962 pod naslovom »Turizem — gospodarski faktor našega podeželja« objavil prispevek za pravičnejšo oceno vloge in pomena turizma v južnokoroškem kmetijstvu in v gospodarstvu pri nas sploh, sem uvođoma prikal, kako silovito je v povojni dobi na Koroškem naraščalo število turističnih nočitev. Na podlagi dosegljivih statističnih podatkov, da so v turističnem letu 1936-37 našli v deželi 1,4 milijona turističnih nočitev, v turističnem letu 1952-53 1,88 milijona in v turističnem letu 1958-59 že 5,64 milijona, sem poudaril, da postaja turizem po naših krajih in na našem podeželju čedalje pomembnejši gospodarski faktor in za večino krajev in občin popolnoma novo področje gospodarske dejavnosti.

Če pa danes po teh podatkih gledamo razvoj koroškega turizma v zadnjih letih, potem spoznamo, da je prekosil tudi najbolj optimistična pričakovanja. Kdo je n. pr. leta 1959 računal s tem, da bomo imeli v turističnem letu 1962-63 na Koroškem več kot 10 milijonov turističnih nočitev in da bo inozemski turizem prinesel v deželo za 2 milijardi šilingov deviz, ko jih je prinesel leta 1959 le za pičlih 800 milijonov, leta 1953 pa komaj za 150 milijonov šilingov. In vendar se je to zgodilo. Brez pomisleka pa danes lahko rečemo, da s tem še zdavnaj ni dosežen višek v razvoju koroškega turizma.

Ko gledamo razvoj turizma v deželi v zadnjih letih, vidimo, da nas

je vse skupaj, naše prebivalstvo, naše občine in našo deželno upravo postavil pred popolnoma nove pogoje in pred popolnoma nove poglede na turizem in na potrebo, skratka pred nujnost naglejšega nadaljnega zboljševanja pogojev za njegov nadaljnji razvoj. Dosedanja zakonodaja je za pospeševanje turizma v deželi je spričo tega razvoja zastarela in že v marsičem ni odgovarjala njegovim sedanjim potrebam. Zato so 1. januarja stopili v veljavo trije koroški turistični zakoni, ki jih je koroški deželni zbor sklenil 12. julija 1963. Ti zakoni na novo določajo organizacijo in pristojnost za pospeševanje turizma v deželi ter oblike financiranja tega pospeševanja. Zato si bomo v tem sestavku nekoliko ogledali nji-

hova določila, pred tem pa se še nekoliko bavili s problematiko razvoja turizma pri nas in z zgodovino turistične zakonodaje na Koroškem.

Naše podeželje za turizem vse bolj privlačno

Sicer je res, da so lani nekatere turistične občine ob naših jezerih tožile, da pričanja turizem kazati neke znake stagnacije, toda vzrok take stagnacije je bilo povečanje števila turističnih postelj, penzionov in gostišč, predvsem pa neukrotljivo podraževanje turističnih uslug in storitev. Da lani v deželnem merilu ne moremo govoriti o stagnaciji v turizmu, vidimo iz porasta števila nočitev od 9,5 milijona leta 1962 na 10,2 milijona. Res je tudi, da število nočitev lani ni tako naraščalo kot leta 1962, ko je naraslo skoraj za 2 milijona nočitev, vendar naraščalo je. Z nočitvami se je povečal tudi čas bivanja turistov na Koroškem od 7,5 na 7,9 dni na turista. Slednjič ne smemo prezreti,

■ da je v tem razdobju število postelj naraslo za 14.000 na 124.000, ■ da je prišlo med turisti kampiranje vse bolj v modo in da je število registriranih nočitev v kampingih lani naraslo za 27 % na blizu milijon nočitev, ■ da so zadnja leta poletne turiste oduševale cene iz nekaterih krajev

naravnost preganjale v odmaknjenah kmečkih naseljih, kjer so kampirali, ker ni bilo še turističnih sob in postelj na razpolago,

■ da je število turističnih nočitev na Koroškem med letom 1962 in letom 1963 naraslo za 6,7 %, medtem ko je v zveznem merilu naraslo le za 3,7 %, medtem ko je na Tirolskem — kolikor je bilo slišati — celo padlo.

Na Koroškem se je turizem lani razvijal zelo različe. Medtem ko so med 18 občinami, ki so zabeležile več kot 200.000 nočitev na občino, občine Otok (—5 %), Millstatt (—4 odstotke), Landskron in Mallnitz (v primerjavi z letom 1962 zabeležile padec števila nočitev, je to n. pr. naraslo v občini Treffen (+46 %), Kriva Vrba (+36 %), Škocijan (+17 %), Bekštanj (+10 %) in Marija na Zilji (+10 %). V primerjavi z letom 1952-53 je med temi občinami občina Škocijan doživela največji porast števila nočitev. Od 63 tisoč 483 nočitev se je njihovo število povečalo lani na 485.279 nočitev. Porast znaša torej več kot 800 odstotkov. Podobno skokovite poraste turizma zasledimo med temi 18 občinami le še v Bekštanju, Mariji na Zilji in v Hodišah.

V takih okoliščinah postaja problematika turizma na Koroškem vse jasnejša. Iz leta v leto bolj smatrajo

letoviščarji našo deželo v prvi vrsti za deželo poletnega oddiha pod toplim soncem, na zdravem zraku naših gora in gozdov in v topli vodi naših jezer. Ker takorekoč že splošna rodbinska posest avtomobil turistom vsak čas omogoča obisk jezer in kopanje v njih, se od trušča po hotelih in penzionih ob obalah in cestah pomikajo vedno bolj v notranjost zaledja naših jezer, kjer je življenje mirnejše in — kar postaja vedno bolj bistveno — cenejše.

Turist naših krajev je v prvi vrsti delovni človek, ki živi skozi celo leto živce in zdrave razjedajoče življenje velemesta, industrijskih revirjev in montažnih hal, kjer mu neizprosna diktatorja stroj in tekoči trak ukazujeta njegove kretnje in ga držita v stalni živčni napetosti in zasmrjenem zraku. Ta človek išče in bo iskal naše podeželje in zaledje naših jezer. Njegovim željam morajo biti v prvi vrsti prilagojeni pogoji za nadaljnji razvoj turizma in turističnih uslug po naših vaseh in občinah. Kdor pa ima toliko denarja, da mu ga ni treba šteti in da z njim lahko razsipa, ta ne bo več reden gost naših krajev in jezer, njega miha širni svet, Južna Amerika, Afrika, Azija, Filipini in drugi mikavni otoki sveta ter njihove pustolovščine. Na take petične turiste nam na Koroškem ni treba več računati.

(Nadaljevanje prihodnjik)

Ravnatelj Franc Aichholzer osemdesetletnik

Na svojem prijetnem gostoljubnem domu v Dobju blizu idiličnega Baškega jezera je šolski ravnatelj v pokoju Franc Aichholzer v sredo, 12. t. m., praznoval visok in častitljiv življenjski jubilej — osemdesetletnico svojega življenja. Nibče od vseh tistih, ki jubilarja poznajo in takih je nešteto po naši zemlji in preko njenih meja, bi Aichholzerju ne prisodil 8 križev, ker dočakal jih je razveseljivo duševno ter telesno svež in prožen. Prebojena pot življenja Aichholzerju ni bila praznik, temveč nenehen delovni dan, posvečen trudu in prizadevanju ne le zase, marveč tudi za druge, za blaginjo in napredek svojega ljudstva, za obranitev slovenskega življa na Koroškem, ki se trdovratno bori za svoj obstoj na lastni zemlji, za njegove narodnostne, gospodarske in socialne pravice in preko tega za prijateljsko in mirno sožitje med obema narodoma v deželi na osnovi neokrnjene enakopravnosti. Taka plemenita stremeljenja so mu nakopala sovraštvo narodnih nestrpnostev v deželi, preganjanje in podtikavanja, zato je moral jubilar prehoditi pot ovir in težav vodilnega koroškega Slovenca v dobi razburkanih in svet pretresujočih minulih desetletij.

Za svojo življenjsko nalogo si je izbral poklic učitelja. Tej dejavnosti je posvetil vse svoje odlične pedagoške sposobnosti. S prepričljivo predanostjo in vso ljubeznijo je vzgajal mladino po poštnih članih človeške družbe in v zvestobi do svojega naroda in materinske besede. Učenci se mladini je utiral pot v skupno narodno življenje. Pred prvo svetovno vojno je hotel organizirati koroške slovenske učitelje, kar mu je tudi nakopalo sovraštvo in preganjanje s strani šovinističnih nemških nacionalcev, zaradi česar so ga šolske oblasti prestavile na kazensko službeno mesto.

Po zgubljenem plebiscitu ni sledil mnogim koroškim slovenskim inteligentom, ki so emigrirali iz Koroške. Ostal je med svojim ljudstvom, da bi mu še nadalje mogel koristiti, kar je gotovo njegova velika odlika. Svoje prizadevanje za slovensko ljudstvo na Koroškem je izpolnjeval in izpolnjuje v polni in hvalevredni meri. Kot slovenski učitelj štiri leta po plebiscitu ni dobil namestitve in šele potem so ga šolske oblasti namestile, ne morda med svojim ljudstvom, temveč v visokogorskem nemško govorečem predelu dežele v Eisentratten.

V prvi avstrijski republiki je za vzdržitelj in poživitev narodnega, predvsem organiziranega življenja Slovencev na Koroškem ogromno storil in ima na tem področju nesporne ter neprecenljive zasluge. Za povezanost med slovenskimi ljudmi v deželi je smatral za predvsem važno sredstvo tisk, zato je ustanovil tiskarno »Koroški Slovenec«. Lista ni hotela tiskati nobene tiskarne v Celovcu, zato ga je tiskala češka tiskarna na Dunaju. Listu je z gotovostjo pripisati, da je v takratnih razmerah veliko doprinesel k obranitvi narodne zavesti med koroškimi Slovenci. Spoštovani jubilar je bil gonilna sila tudi na vseh drugih organizacijskih področjih gospodarskega ali prosvetno-kulturnega značaja. Najdemo ga med ustanovitelji koroške slovenske zadržne centrale in med prvimi člani njenega upravnega odbora. Zadržništvo sploh je z vso vnemo pospeševal kot pomembno ustanovo za gospodarsko in miselno neodvisnost šibkih eksistenc, malih in srednjih kmetov, obrtnikov in delavcev. Samoumevno je, da je jubilar posvečal svoje izkušnje in dejavnost slovenski prosveti na Koroškem v zavesti, da je prava izobrazba množic temeljno sredstvo narodnostne obrambe. Ne bi bilo lahko v kratkem sestavku navesti in naštetih vsega jubilarovega sodelovanja na naštetih sejah, sestankih in shodih, kjer povsod je bila njegova beseda preudarna, tehtna in stvarna.

Ko je prišlo nacistično nasilje, ni bilo čudno, da so med koroškimi Slovenci prav po ravnatelju Aichholzerju najprej posegli, ga vlačili po geštapovski ječah in vtaknili v zloglasno koncentracijsko taborišče Buchenwald. Odporen in kremenit značaj, kot je Aichholzer, nacistom ni šel v račun, iztrebiti so ga hoteli. Toda tudi v ponižanju in razžaljenju ni klonil, trdno prepričan je veroval v zmago resnice in pravice.

Po prenehanju trpljenja se je vrnil v domovino in učiteljeval kot šolski ravnatelj na šoli v Ločah ob Baškem jezera. Takoj se je spet vključil v dejavno prizadevanje za naše skupne težnje, ki jih nalagajo koroškim Slovincem nove razmere. Vedno se mora slovensko ljudstvo še boriti za svojo enakopravnost in uveljavljanje člena 7 državne pogodbe. Jubilarova velika zasluga je med drugim mladinski list »Mladi rod«, ki je začel izhajati pred trinajstimi leti in je kot bilo zelo pripraven ter od ministrstva za pouk dovoljen kot učni pripomoček pri pouku slovenščine v šolah. Mnogo truda žrtvuje našemu skupnemu prizadevanju in nikdar mu ni pretežavna pot v Celovec, če je treba iti po tovrstnih opravkih.

Kot človek je jubilar Aichholzer zgleden značaj, najboljši tovariš in prijeten družabnik. Prirodna njegova skromnost je njegova odlična veličina. Zaradi tega ga tudi spoštujejo nešteti prijatelji in znanci na Koroškem

Občni zbor SPD »Zarja« v Železni Kapli

Iz sedanjih izkušenj in uspehov v novo dejavnost

Predsednik Slovenskega prosvetnega društva »Zarja« v Železni Kapli, Peter Kuhar, je mogel v nedeljo 25. januarja t. l. na občnem zboru organizacije pozdraviti lepo število navzočih članov iz Železne Kaple in okolice, predvsem veliko mladine. Posebej je pozdravil predsednika Slovenske prosvetne zveze odvetnika dr. Francija Zwittira in tajnika Andreja Kokoča ter učitelja-pesnika Valentina Polanška.

Predsednik SPZ je na občnem zboru spregovoril in znova nakazal lepe, hvaležne in potrebne naloge slovenskega prosvetnega društva. Med drugim je bil posebno dolaknil šolskega vprašanja glede pouka slovenščine, čemur naj prav prosvetna društva posvečajo pozornost in se zanimajo, kako se izvaja pouk slovenščine v šolah v društvenem okolišju. Prav člani društva so poklicani, da slarše prepričujejo o koristnosti in potrebi znanja obeh deželnih jezikov, da svoje otroke prijavijo tudi k pouku materinščine. Nadalje je opozoril, naj bi se prav društveni člani lembolj posluževali slovenskega jezika na sodnih in drugih uradih. Društvo sploh mora postati faktor za uveljavljanje našega upoštevanja, tako rekoč hrbtenica v občini. Pri društvu naj dobivajo občinski odborniki in drugi zastopniki javnega življenja zaslonbo in stvarna navodila. Zaradi tega je važno in potrebno, da se članstvo društva čimbolj pomnoži in društvo »Zarja« mora postati narodni stebel v novi združeni veliki občini Železna Kapla-Bela. Priporočal je tudi, naj se društveni člani poslužujejo tudi občinske knjižnice in izposojujejo slovenske knjige, ker bi se drugače lahko zgodilo, da bi občina slovenske knjige izločila iz svoje knjižnice. Poročilo o delovanju kapelškega sloven-

skega prosvetnega društva je podal predsednik društva Peter Kuhar. Poročilo je bilo razveseljivo bogalo in pestro o delovanju društva na pevskem in drugem odskem področju, goslovanjih pevskega zbora, obiskih drugih bralskih društev s prireditvami v Železni Kapli in o mnogo drugem.

V živahni diskusiji je med drugimi učitelj Valentin Polanšek znova opozoril na prepotrebno izobraževalno in vzgojno sredstvo — na knjigo in branje. Pregovor »Več znaš — več veljaš« drži in bo držal vedno. Priporočal je, naj starši vzbujajo pri svojih otrocih zanimanje za knjigo, ker jim le knjiga more posredovati širitev obzorja in razgledanost. Franc Boltežar je pozval na zvestobo narodu in naglasil dolžnost staršev, da s svojimi otroki govorijo predvsem po domače, slovensko, ker to je velikega pomena v narodnostni vzgoji. Mihi Kuhar je nasvetoval, da bi za društveno godbo pridobili Bajdlove godce. Vodja imenovane godbe, Johi Osina, je predlog pozdravil in dejal, da se s tem strinja. Predlagalo se je tudi, da bi v okviru društva izvedli tudi plesni tečaj.

Po razrešnici staremu odboru, ki mu jo je občni zbor izrekel soglasno, so sledile volitve novega odbora. Novi odbor so društveni člani izvolili soglasno s predsednikom Petrom Kuharjem na čelu. Od članov sedanjega odbora se lahko pričakuje, da bodo kakor prejšnji odbor krepko vodili društvo k novim vzponom in uspehom in storili še korake naprej.

Končno so občni zbor zaključili z nastopom društvenega moškega zbora pod vodstvom Vladimirja Prušnika.

Spodnja Vesca

K značaju pokojnika Ruperta Jesenka, p. d. Brodnika v Spodnji Vesci, o katerega tragični smrti in pogrebu smo poročali zadnjič, želimo povedati še naslednje: Brodnikovo kmetijo je lani odkupila družba Avstrijskih dravskih elektrarn, kjer bodo zajezili Dravo zaradi postavitve elektrarne. Rajni Brodnik se je zjokal, ko je dobil obvestilo, da bo moral res zapustiti svojo domovino, kjer je rod njegovih prednikov gospodaril skozi stoletja. Zelo je bil povezan s svojo iz rodu v rod podedovano zemljo. Ni se mogel odločiti, da bi kje drugod kupil kakšno posestvo, nedaleč od starega doma je začel zidati nov dom. Poslopje je danes v surovem

stanju že pod streho. Marljivo se je prizadeval, da bi bila nova domačija že letos dogotovljena. Pretresljiva smrtna nesreča pa mu je prekrizala načrte.

Izredna gostoljubnost Brodnikove hiše je bila znana daleč naokoli. Brodnik je kot brodnik prevažal potnike čez Dravo. Vsakemu, ki je bil v potrebi in stiski, je on kakor že njegovi predniki rad pomagal in dal neštetim potrebno okrepčilo. Naj bo rajnemu in njegovim prednikom izrečena zahvala za vse, kar so dobrega storili bližnji in daljnji okolici; pa tudi priznanje, da so Brodnikov dom ohranili takšen, kjer so živeli iz rodu v rod svojemu slovenskemu ljudstvu zvesti potomci.

Gostovanje pevsko-godbene skupine Zasavcev

Št. Primož v Podjuni. — Že dalje časa napovedani obisk Zasavčanov na povabilo SPD »Danica« v Št. Vidu v Podjuni je bil na pustno nedeljo uresničen, ko smo goste videli in slišali v dvorani gostilne pri Voglu v Št. Primožu. Sodelovala sta pevski sekstei in instrumentalni kvintet Delavskega prosvetnega društva Svoboda iz Zagorja ob Savi. Skupino je vodil tov. Richard Beuermann, znani pevovodja tamkajšnjega mladinskega pevskega zbora, ki velja kot najboljši v Sloveniji. Zborovodja upeva hkrati tudi še nastajajoči sekstei, kateremu se tudi pozna, da ga vodi večča roka.

Prireditelj je otvoril Hanzej Kežar, ki je pozdravil občinstvo in gostom izrekel pristržno dobrodošlico. Za uvod je domači moški zbor zapel gostom pozdravno pesem, nato so se razvrstili na odru godci kvinteta Janeza Mahkoviča. Uvodne besede je spregovoril profesor Nande Razboršek, ki je izrekel pozdrave rudarskih krajev iz Zasavja ter predstavil tov. Mahkoviča, katerega ime nosi ansambel, ter njegove članke. Mahkovič je tudi avtor nekaterih melodij, ki so bile odigrane na prireditvi. Ena izmed teh je bila uvodna »Skozi Zagorsko dolino«. Profesor Razboršek kot napovedovalec je sestavil za vse tri dele programa zelo posrečeno povezavo in je takoj vzpostavil kontakt med nastopajočimi in ob-

činstvom. Že takoj s prvim komadom, s katerim so nas popeljali v lepi zasavski kraj, ki »se vije od reke Save do Trojan, vmes se cepi v številne dolinice in grabne«, kjer se je rodilo več znanih mož, med temi pesnik Mile Klopčič, pevec Ladko Korošec in pesnica Vida Tavfer, so močno vžgali in nas vse spravili v pravo razpoloženje. Spoznali smo tudi iz nadaljnjega programa, da znajo biti resni in mrki ljudje iz črnega podzemlja, kjer kopljejo premog v stalni nevarnosti, tudi veseli.

Program se je odvijal tako, da sta nas godba kakor pevski sekstei, glasovno izenačeno v lepo harmonično enoto, nad vse navdušila. V vsakem delu programa so bili vložki dobro podanih narodnih in umetnih pesmi znanih slovenskih avtorjev.

Ni naš namen, da bi se spuščali v podrobno kritiko; najboljši kritik je občinstvo samo, ki je navdušeno nagradjevalo vsak odigran komad in vsako odpeto pesem z viharim aplavzom. Videlo in čutilo se je, kako močna povezava je bila ustvarjena med odrom in občinstvom. S svojim prijetnim nastopom so si godci kakor pevci osvojili srca vseh poslušalcev. Nad vse lep in harmoničen je bil skupni nastop godbenega ansambla in pevskega seksteta v pesmi o »šranganju« in zaključno z venčkom slovenskih narodnih pesmi. Zapeli pa so tudi Prešernovo »Luna sije« v spomin 115-letnice smrti našega največjega pesnika.

Po izčrpanem programu se je razvila prijetna plesna zabava, kjer so igrali godci-gostje, vmes pa prepevali pevci-gostje sami in skupno z našimi domačimi pevci. Ljudje so rekli, da je bil ta družabni večer Slovenski ples v malem. Občinstvo se je razhajalo nad vse zadovoljno, hvaležno vsem, ki so se potrudili za uspeh tako lepe prireditve, tako domačemu društvu in gostom iz Zagorja ob Savi.

Tomo Brejc — umrl

V ponedeljek je umrl Tomo Brejc — član CK ZKS, znani borec in neutrudljiv organizator delavskega gibanja. V borbo za pravice delavskega razreda se je vključil že v mladih letih in temu prizadevanju žrtvoval vse svoje sile.

Rodil se je leta 1904 v Spodnjih Novakih nad Cerknim. Emigriral je iz Italije ter dalje časa živel in deloval v Avstriji. Med drugo svojo dejavnostjo na Koroškem, je bil tudi ustanovitelj Slovenskega prosvetnega društva na Radišah. Potem je bil sindikalni organizator gradbincev v Sloveniji.

Med vojno pa je bil eden izmed organizatorjev oborožene vstaje na Gorenjskem in v Slovenskem Primorju proti nacističnemu okupatorju.

Po osvoboditvi Jugoslavije je zavzemal razne funkcije, med drugim je bil minister za delo LRS, član CS ZSJ in končno generalni direktor državnega zavoda za socialno zavarovanje Jugoslavije.

Številna množica ljudi ga je spremila na pokopališče na Zale, med temi mnogo delegacij organizacij borcev in številno predstavnikov javnega in družbenega življenja.

Slovensko prosvetno društvo »Bilka« v Bilčovsu

V a b i l o
na igro

TIHOTAPEČ

ki bo v nedeljo, dne 16. februarja 1964, ob 14.30 uri popoldne in ob 20.00 uri zvečer v dvorani Miklavževe gostilne v Bilčovsu.

Vabljeni vsi k številni udeležbi!

O d b o r

Škofiče

Nedavno tega je v 72. letu starosti preminul Jožef Käfer, p. d. Ravšič na Klopcah. Pokojni je bil mož iz naših vrst, odločen in se nikdar ni branil sodelovati pri naših skupnih prizadevanjih za blaginjo vseh in obstoj slovenskega življa na naši domači zemlji. Med drugim je tudi kandidiral na naših občinskih volilnih listah. Po poklicu je bil priden kmet in mesar ter je klal pri sosedih in na splošno tudi vsem z veseljem pomagal. Pokojnikova hčerka je poročena v znani domači gostilni pri Košarju pri Sv. Luciji.

Pogrebni svečanosti se je udeležilo zelo lepo število žalnih goslov. Po njegovi želji so mu pevci iz Škofič zapeli žalostinke na njegovem domu in ob odprtem grobu.

Teden dni potem je umrl Valentin Käfer, p. d. Znidar iz Škofič. Dosegel je starost 70 let. Poklicno je bil delavec, marljiv in vesten in vsi, ki so ga poznali, so ga imeli radi. V svojih mladih letih je požrtvovalno sodeloval pri domačem slovenskem prosvetnem društvu in pogosto nastopil kot igrlec na društvenem odru.

Smrt je v našem kraju pretekli teden pobrala tudi 60-letnega delavca Eksnerja. Poročen je bil z Oranovo hčerko v Logu ter si je postavil lastno hišico. Zapušča ženo in dva otroke.

Vsem žalujočim svojcem pokojnikov velja naše iskreno sožalje.

Iz Celovca

Po poročilu tujske policije in državnega policijskega oddelka je bilo leta 1963 v Celovcu prijavljenih 1782 inozemcev. Stanje se je v primerjavi z letom 1962 nekoliko zmanjšalo. Po narodnosti živi v Celovcu med inozemci 749 Nemcev, 345 Jugoslovancev, 112 Volksdeutscherjev, 129 Italijanov, 26 Romunov, 67 Madžarov, 9 Grkov, 60 Rusov in 35 Angležev. Med temi odpade na begunce 225 Jugoslovancev, po 58 Madžarov in Rusov, 28 Poljakov, 7 Bolgarov, 25 Romunov, 1 Čehoslovak in 44 oseb brez državljanstva.

Inozemskih delavcev je v Celovcu po vzajemnem sporazumu s sindikati in zvezne gospodarske zbornice 159, in teh iz Jugoslavije 94, iz Zahodne Nemčije 29, iz Italije 9, iz Španije 11, iz Turčije 4, iz Švice 3, iz Belgije 1, iz Nizozemske 3, iz Anglije 4 in iz Kanade 1.

Pri zvezni policiji v Celovcu je prijavljenih 551 društev. Minulo leto je bilo v Celovcu 741 shodov, med temi 420 prijavljenih. Politične stranke so imele 198 shodov, verske skupnosti pa 91.

V Celovcu izhajajo 4 dnevnik, 14 tednikov in 33 mesečnikov, število periodičnih tiskovin pa je znašalo 67.

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec - Klagenfurt, Gosmetergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Lovro Polančnik. — Tiska založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dopolni naj se posilišajo na naslov: Celovec - Klagenfurt 2, Postfach 124.

Punčka iz gozda

Mamica in očka sta imela silno rada štiriletno malo Sonjo. Tako rada, kot imajo radi starši svoje otroke, če so otroci pridni, seveda.

Toda bili so časi, ko očka ni mogel pripovedovati pravljic, ko mamica ni utegnila delati oblekic za Sonjine punčke. Vojna je bila.

Zato je morala mamica z očkom zdoma, da bi ju Nemci ne dobili. A kam naj gre Sonja? Jokala bi doma sama. Vsi trije so šli v gozd k partizanom. Za Sonjo je bilo to prehudo: dež, veter, dolge in mrzle noči brez strehe! Smilila se je partizanom. Zbolela bi lahko.

Poiskali so zanje prijazno družino v neki vasi. Tja so dali Sonjo. Imela je lepo toplo posteljo, nakupili so ji nove oblekice, so-

zu, brž ko se je Sonja zbudila. Dekletce se je sprva prestrašilo. Tolmač, ki je znal dobro slovensko, je privlekel iz žepa veliko lešnikovo čokolado, jo ponudil Sonji in znova spraševal:

„Kje je tvoja mamica?“

„Tovarišem kuha v gozdu,“ je nenadoma rekla Sonja odločno in kratko. Ko so Nemci videli, da je deklece spregovorilo, so bili vsi srečni trli so si roke od nestrpnosti in napeto poslušali tolmača.

„Kje pa je očka?“ je nadaljeval tolmač.

„Očka pa samo zelence (Nemce) strelja,“ je spet dejala Sonja.

Nemci so skakali od jeze in nestrpnosti, kaj vse bodo še izvedeli. Sonja pa jih je gledala, gledala z velikimi radovednimi očmi.

„Kje so zdaj partizani?“ je znova vprašal tolmač.

Sonja je obstala.

„Ali prihajata očka in mamica ponoči k tebi?“

Zaman, vse tiho.

„Ali hodijo v to hišo partizani?“

Sonja je bila kot nema. Nili oči ni premaknila. Gospodinja, ki jo je držala v naročju, je bila v velikem strahu. Še prejšnji dan so bili v hiši partizani. Sonja jih je videla. Jagode so ji bili prinesli iz gozda. Če

bi zdaj samo prikimala, bi Nemci zažgali hišo, izgnali in postrelili ljudi. Toda Sonja — morda se je bila prestrašila, morda je slutila nevarnost — ni zinila več besedice, niti mignila.

Nemci so še ponujali čokolado, silili so tolmača naj sprašuje, toda Sonja je ostala pri vsem tihi in mirni.

Ker niso mogli družini ničesar dokazati, so Nemci zazočarani odšli. Vsi v hiši so potem dajali Sonjo iz naročja v naročje, jo obsipali s poljubi in ji bili hvaležni, kajti punčka iz gozda je s svojim molkom rešila hišo in družino pred veliko nevarnostjo.

Karel Makuc

Malo za smeh

UČENI DEČEK

— Poznam neko edino besedo s sedmimi črkami, ki vsebuje kar petindvajset črk — reče mali Janko.

— Zares? Katera je ta beseda?

— Abece da!

U G A N I

— Če belega psa vržeš v Črno morje, kaj izvlečeš?

— Pa, belega psa.

— Ne.

— Črnega?

— Ne.

— No, potem pa res ne vem. Povej mi!

— Okopanega psa.

Lenuh

Nekoč je živel zelo len mož. Ker ni delal, ni imel niti prebite pare. Njegovi otroci so umirali od gladi. Da ne bi še dalje gledal posledic svojih grehov, se je odločil prositi sovaščane, naj ga živega pokopljejo. Položili so ga na nosilnico, ga pokrili kakor mrtveca in se s popom vred odpravili na pokopališče. Na poti jih je srečal neki bogat mož in jih vprašal, zakaj nosijo živega moža na nosilnici. Povedali so mu, da noče več gledati posledic svojih grehov, ko mu otroci umirajo od gladi, in se je zato odločil umreti. Bogataš mu je obljubil kilo pšenice in jim rekel, naj ga vrnejo domov. Lenuh jih je vprašal, ali je pšenica zmleta. — „Ne, ni,“ so mu odgovorili. Ko je zvedel, da pšenica ni zmleta, je vzkliknil: „Ne, nit! Odnosite me na pokopališče! To zahteva mletje, mešanje in peko. Kdo bo prenašal toliko trpljenja!“ Bogatin je spoznal, da je to od lenobe, in jim rekel, naj ga pokopljejo. Pokopali so ga in mu pustili luknjo, da bi lahko dihal, dokler ne pride smrt in mu vzame dušo, kakor si je mislil.

Ponoči okoli dveh ali treh je prišel bogataš s palico v roki. Odkopal ga je, ga nekajkrat udaril po plečih in ga gnal, da je vso noč prenašal nagrobne kamne od enega kraja pokopališča do drugega. Preden se je zazorilo, pa ga je zopet položil v grob in odšel. Ko je bogataš odšel, je živi mrtvec vstal, odšel domov, pograbil sekuro, se prekrizal in hajd na delo. Vaščani so ga vprašali: „Zakaj si to storil? Ali si zopet vstal?“ — „Kaj pa naj storim, bratje,“ jim je odgovoril, „upal sem, da je tam večji mir kakor tukaj, toda tam je bilo še bolj naporno. Tukaj človek dela kadar hoče, kadar noče, pa ne dela. Tam pa je bilo drugače: če hočeš ali nočeš, te s silo gonijo na delo. Ko je nocoj prišla smrt k meni, me je vso noč priganjala, da sem prenašal kamenje od enega konca pokopališča do drugega, in to brez jedi in pijače. Zato sem se vrnil v življenje, če sem hotel ali ne, da delam vsaj sam od sebe.“ Odtlej je opustil lenobo in postal marljiv delavec.

Makedonska pripovedka

Hrabri medved

Ptičica in miška sta živeli skupaj. In skupaj sta nabirali zrnje.

Nabirali sta, nabirali, in nekoč pravi ptičica:

— Dosti je. Za vso zimo imamo dovolj zrnja. Razdeliva si ga sedaj!

In začeli sta deliti. Ptičici — zrnno, miški — zrnno! Miški — zrnno, ptičici — zrnno! Razdelili sta si zrnje na dva enaka dela, a eno zrnje je ostalo.

Kaj storiti?

Miška pravi:

— To zrnje je moje. Jaz sem več delala kakor ti, jaz sem zemljo kopala, celo krempljčki so se mi razboleli.

A ptičica odgovori:

— Ne, to je moje zrnje. Jaz sem več delala. Jaz sem zrnca od zgoraj opazovala, ves čas sem letala in letala, celo peruti so se mi razbolele.

Prepirali sta se in naposled stekli. Tako se mikastita, da se je razlegel krič in vik po vsem gozdu.

Tepli sta se in topli, cvlili in cvlili, a no-

Čebelica in čmrlj

Na dišeči svetli sta se sešla čmrlj in čebela.

„Oj čebela,“ pravi čmrlj, „kako si ti suha! Poglej mene, kako sem debel in rejen! I kaj pa delaš z medom, ki ga nabiraš po cvetju, kaj ga ne poješ sama!“

„O ne,“ odgovori čebelica, „jaz ga dajem tudi drugim...“

„To si bedasta,“ reče nato čmrlj, „jaz ga pa sam pojem. Čemu bi ga dajal drugim? Zato sem pa tudi telesen in rejen, hum, ti si pa kot trskal!“

„Naj bom kot trska, zato me pa tudi ljudje ljubijo bolj kakor vse druge moje vrste, tebe pa se boje in te ne marajo,“ odgovori čebelica in odleti proti uljaku.

Dragotin Kette

bena ni mogla druge premagati. In šli sta iskat pomoči.

Ptička si je vzela za pomoč Grom — ptico. Miška je pripeljala hrabrega in silnega pomočnika, samega medveda, seboj.

Razmahnil se je medved in udaril Grom — ptico s pestjo po perutnici.

Perutnica se je zlomila, zagrmelo je.

Miška se prestraši, švigne pod košček lubja. A sam medved se je še bolj prestrašil. Ozirala se na levo in desno:

Kje je moja miška? Moje miške nil! Prestrašen zbeži proč in stopi na tisti košček lubja. Stopi, a pod lubjem je nekaj tresnilo.

— No, — si misli medved, — streljajo! In z vso silo se spusti medved v beg. A kaj se je zgodilo? Miški je počil zob.

Alojz Gradnik

Narobe svet

Če krava žene hlapca past,
če žago žaga v gozdu brast,
če soba Miciko pometa,
če streha k lastovici leta,
če pastirico vreže šiba,
če ribiča ujame riba,
če juha kuharico skuha,
če pajku vrat zadrigne muha,
če šolarja naloga spiše,
če zidajo zidarje biše,
če strica Marka pije vino,
če bluza trga teto Lino —
če tak je kje na svetu red,
je takšen red narobe svet.

sedovi otroci so ji nanosili polno igrak in radi so se igrali z njo. Povsod se je razvedelo, da je Sonja hčerka partizanov, da je prišla iz gozda... In oprijel se je nadimek: punčka iz gozda. In kadar je Sonja začela kaj praviti o gozdu, o partizanih in celo o punčkah in o ležiščih v listju, takrat so vsi otroci pozabili dihati in z odprtimi usti, v krogu poslušali punčko iz gozda. To pa je bilo malokrat. Sonja je bila skopa z besedami.

Nekega jutra, rano, ko je Sonja še spala, so prišli Nemci. Zvedeli so bili za punčko iz gozda. Hoteli so zvedeti podrobnosti o partizanih. Obkolili in zastražili so hišo, zvezali roke vsem domačim, le gospodinja je morala z njimi v sobo k Sonji.

„Kje je tvoja mamica?“ je najprej vprašal tolmač s hinavskim nasmehom na obra-

Risanje mi pomaga pri preverjanju vtisov, ki bi jih sicer le bežno registriral. Z blokom pod pazduho se potikam po predelih okoli študentskega naselja, narišem pa dosti manj od tega, kar se ponuja očem. Bolj kot da risem, je risanje važno zato, ker je zaenkrat edino komunikacijsko sredstvo s preprostimi ljudmi. Največ opravka imam seveda z otroki. Z njimi se sliki najprej upostavlja: manj nezaupljivi so kot odrasli in v radovednosti bolj neposredni od njih. Spremljajo me v gručah. Skupaj pohajkujemo, se smejimo, kričimo in se zabavamo. Tudi govorimo, le da se slabo razumemo. Služijo mi za modele, vodiče in tolmače za stvari, ki so mi tuje: kolikor mi seveda lahko tako pomagajo. Na žalost pa dobra volja ni vselej zadosti.

Včeraj sem z njimi posedal v senci velikega drevesa. Na deblu sem opazil iz lesa zbit, ptičnici podoben zabojček z nekaj rožami in barvastimi papirnatimi trakovi, in enostavno igralko, podobno punčki iz cunj. Bila je kot doslužena marioneta. Zato tudi revna in uboga in še posebej uboga zato, ker je v leseni „ptičnici“ ležala kot pozabljena Sneguljčica. Ker je bilo okoli mene dosti „palčkov“, sem želel zaigrati „princa“. Ko sem jo hotel vzeti v roke, da bi se z njo poigral, so mi otroci z naglimi vznemirjenimi kretnjami dopovedali, naj se je ne dotikam. Nisem bil pravi princ, ker punčka sploh ni bila namenjena nobenemu princu.

Začel se je dolg in resen pogovor z dvanajstimi pari zamišljenih oči in potočkom čebeljajočih, nerazumljivih besed. K sporazumevanju so po svoje prispevale drobne risbe, ki sem jih moral risati in jih sproti dajati otrokom. In tako je bilo tudi z njihovimi čačkami, ki sem jih dobil v povračilo.

Vsak med njimi se je na papir najprej podpisal. Brez tega ni šlo. Vedel sem, da hodijo v šolo, in zato

Okameneli smehlaj

JOŽE
CIUHA

nisem dvomil o njihovi pismenosti. Mogoče mi otroci niso zaupali v enaki meri kot jaz njim in so se le hoteli izogniti vsakemu morebitnemu nesporazumu. Vsekakor je vsakdo med njimi, potem ko je zgrabil za peresnik in pomočil pero v tuš, najprej napisal svojo ime: s črkami, ki so mi bile enako nerazumljive kot besede. Medtem ko so se posamezniki podpisovali, so drugi klicali njegovo ime in s prsti kazali nanj: češ, ta je ta in ta in ti v spomin poklanja tale podpis.

Podpisali so se vsi: z zavilimi črkami in packami, risali so pa samo nekateri. Čeprav so se smejali, niso bili kričavi ali nesramni. Mogoče taki sploh ne znajo biti, ali pa jim je moja družba tako ljuba. Drobna, črnolasa deklica s pričesko, ki se na temenu složčasto dviga kvišku in po obliki spominja na pagodo, mi je po tretjem srečanju ponudila roko. Poslej se ob vsakem srečanju rokujeva. Drugi tega niso naredili: kot da ima te ona pravico do tega.

Pogovor pod drevesom je bil dolg in zamuden. Odsvetovali so mi, da bi se dotaknil pajacke v ulici, in tudi sami se je niso hoteli dotakniti, ko sem jih podržal kvišku. Narisal sem letalo, konja, hudiča z rogovi, mačka s krili in še druge stvari, pa je vse šlo mimo cilja. Nji-

hove čačke, s katerimi so mi odgovarjali, so mi ostale nerazumljivi hieroglifi. Ko sem za šalo narisal Budo, smo se premaknili z mrtve točke. Otroci so se zdrznili. Potem sta vojak s sabljo in vojak s puško spet zadela v prazno. Ko pa sem začel risati pajacke, podobne tistim nad nami, in sem jih nanizal okoli Bude, se je razburjenje nekoliko potišalo. Gotovo so čutili, da si močno prizadevam, da bi odkril skrivnost „ptičnice“ nad nami. Malčki, ki so mi jo v svojem jeziku prav gotovo že desetkrat odkrili, so bili bolj nestrpni in nečakani od mene. Gotovo so me imeli za slabega učenca. Torej sem se le približal korenu problema: tako sem razbral po mladih obrazih, čeprav za to nisem dobil dokončnega potrdila. Uganko sem dokončno razrešil šele v naselju, s pomočjo študentov.

V deblu drevesa, pod katerim smo sedeli, biva „nat“. Nat je duh in teh je povsod dosti. Dobri so in slabi, vsi pa so enaki v tem, da ostajajo očem nevidni. Ljudje jim prinašajo cvetja in jih v svojih molitvah prosijo za milost in naklonjenost. Sneguljčica je bila torej duh.

Večina mojih odkritij je manj pravilna od skrivnostne ptičnice. Ob otrocih, ki jih risem, sem spoznal, da so manj nadležni od naših; da so skoraj vse deklice, ne glede na leta, pomazane z rdečilom; da imajo skoraj vse med njimi uhane in mnoge zapesnice; da si lase krasijo z vedno svežim cvetjem; da imajo mnogi rahlične noge in da se med sabo dosti manj pripravajo kot pri nas.

Med vsakdanja odkritja šteje tudi odkritje burmanske hiše. Hiše so si med sabo različne: tako pri nas kot tu, čeprav je razlik precej manj. Dom povprečnega Burmance je iz lesa in bambusa narejena koliba, v večini primerov nasajena na kole in tako privzdignjena od tal.

Otrok naj sodeluje

Vse večja zaposlenost staršev zahteva drugačen odnos do otrok in obratno. Družina je prvo družbeno okolje, v katerem se otrok osamosvoji. Rad pomaga staršem pri delu. Zato ga je treba že od zgodnjih dni navajati na vsakdanje delo. Seveda je treba z vsakim letom z otrokom drugače ravnati. To pomeni, da je treba, če bočemo privzgojiti otroku samostojnost, ne le vedeti, kaj bi otrok moral in kaj bi lahko storil, marveč imeti pri tem tudi precej potrpljenja.

Marsikateri starši vedo, da bi se na primer štiriletni otrok že moral in znal sam sleči in obleči, da bi moral pravilno in lepo jesti, kot bi šolski otrok že moral sam skrbeti za svojo čistočo itd. Toda starši čestokrat zaradi pretirane ljubezni zavirajo naravno težnjo in otrokovo potrebo po samostojnosti.

Ne bomo se spuščali v podrobnosti odnosa med starši in otroki. Povedali bomo le nekaj izkušenj staršev, ki so v novih razmerah uspeli doseči sodobnejši odnos v družini.

● Pri nalaaganju domačih del otrokom, — pravi neka mati, — nisem imela preveč težav. Morda je le temu pripomoglo večje prizadevanje že od vsega začetka in pa razumevanje moža, ki se je sprijaznil z določenimi domačimi deli. Otroci so se že zelo zgodaj navajali, priskočiti mi na pomoč, kadar je bilo potrebno. Seveda smo delo razdelili med seboj glede na sposobnosti in sile. Sčasoma smo razdelili delo na stalno in izredno, ko pomaga vsa družina. Stroga delitev dela nas tudi spodbuja. Otroci so z veseljem sprejeli to enakopravnost. In končno smo poskrbeli tudi za to, da najbolj prizadevnega posebej nagradimo, navadno z dvojno porcijo slašic ali denarjem, kakorkoli se pač dogovorimo.

● V začetku sem spremljala vsak gib in potezo svojega otroka, pripoveduje druga mati. Kar naprej sem pospravljala za otrokom in urejala njegove igrače. Ko pa sem poskušala doseči, da bi otrok sam pospravljal za sabo, se je uprl. Razumela sem, da bom namesto vzgoji morala precej več potrpljenja posvetiti prevzgoji. Drugega izhoda ni bilo.

Priprava za pomlad

Znanka vam je nenadoma dejala, da se ji zdijo vaše oči nekam čudno motne. Pa ste menili, da je to le utrujenost. No, najbrž bo držalo; samo da je to spomladanska utrujenost. Če vas muči slaba prevaba in ne jeste kaj dosti sadja, se bo to najprej poznalo na koži in očeh. Poskusite se temu izogniti; za začetek izpijte na teden kozarec vode z limonovim ali pomarančnim sokom. Vendar ne pijte vedno limonade na prazen želodec, drugič poskusite z banano ali skuto ali kameličnim čajem.

Morda pa je vzrok motnim očem slabokrvnost; posvetojte se z zdravnikom. Zdravnik bo najbrž predpisal uživanje zelenjave, ki vsebuje železo (regrat, radič, špinača). Po kosilu pa je obvezen polurni počitek.

Res je, da se nam oči včasih zameglijo od ganjenosti, vendar poskusite po dolgem in napornem napenjanju oči osvežiti s kamelično kopeljo. Pazite, da oči pri tem ne prehladite. Ko si jih osušite, počivajte z zaprtimi očmi nekaj minut. Ne mislite na ničesar, da vam za vekami ne bo neprijetno migljalo.

Če slabo vidite, ne napenajte oči; ljudem z oslabilnim vidom se kaj hitro pojavijo številne gubice okrog oči. Sicer jih z masažo in mastno kremo delno odpravimo, toda vzrok nastajanju gubic bodo odpravila le očala.

Morda ste že pozabili, kako se je treba smejeti z očmi. Poglejte se v ogledalo, če je ostalo nekaj leska v očeh. Nekaj telovadbe za oči zvečer pred spanjem, tople obloge in sadni sokovi, — pa boste pripravljeni za pomlad.

Jenska posoda v gospodinjstvu

Čeprav je močna, vendar ni neuničljiva. S previdnim ravnanjem bo ostala dolgo vsestransko uporabna.

Jensko steklo je specialno steklo — mešanica surovin z odlično odpornostjo proti vročini. Je ognjevarno, iz njega pa izdelujemo pekače raznih oblik, skleda za gratiniranje, skodelice za čaj, kozarce za punč, stekleničke za dojenčke itd.

Pri uporabi posode iz jenskega stekla moramo vedeti, da ne prenaša dobro toplotnih sprememb, kot n. pr.: vročih jenskih posod ne smemo postavljati v mrzlo vodo ali na mrzle mize. Dno jenske posode naj bo gladko brušeno. V taki posodi z brušenim dnom lahko kuhamo na navadnem električnem ali plinskem štedilniku. Ko postavljamo posodo na ogenj, mora biti zunanjost posode popolnoma suha. Posode vedno napolnimo na pripravljalni mizi in šele nato jo postavimo na vročino. Prazne

lo. Bila sem dosledna, zato sem vztrajala do konca in moj desetletni sin mi je kmalu postal zvest in spreten pomočnik.

Otrokom je treba pomagati, da se sami od sebe privajajo nekaterim domačim delom. Pri tem je treba seveda računati z njihovo zmogljivostjo. Ne smemo jih preveč obremeniti s težkimi deli, ki bi lahko škodovali njihovega fizičnemu razvoju. Od otroka je treba najprej zahtevati, naj sam pospravi za seboj ves nered. Prav tako jih je treba navajati, da sami spoznajo, kaj kviri urejenost stanovanja in njihove obleke. Tako bomo postopoma oblikovali njihovo samostojnost in estetski čut.

Pasiven odnos staršev do otrok povzroča mnoge nevednosti in jim vceplja številne komplekse, kajti otrok že od najzgodnejšega otroštva teži, da bi se z aktivnostjo in delom osamosvojil in uveljavil.

posode ne smemo segrevati. Lahko se zgodi, da nam še počti, če nam kane blizu vroče posode na vročo štedilnikovo ploščo mrzla kaplja vode. Pri kuhanju na plin si zapomnimo še to, da postavimo jensko posodo na žično mrežo nad gorilcem.

Jensko posodo uporabljamo za kuhanje, pečenje in dušenje. V njej lahko pripravljamo razne narastke, rižolo, zloženko, zelo primerna pa je tudi za kuhanje rib ali če n. pr. hočemo še posebej zapeči različne priloge.

Velika prednost jenske posode je v tem, da jo lahko uporabljamo tudi za namizno, servirno posodo. V njej jed pripravimo in v njej jo tudi ponudimo. Kadar postavljamo vročo posodo z jedjo na mizo, ne smemo pozabiti na ščitnik, ki zaščiti mizo in posodo, če je miza premrzla. Posebno moramo paziti na to pri marmornatih ploščah na mizah in pri novih plastičnih oblogah.

● Prednost jenske posode je tudi v tem, da lahko v njej pustimo jed, ne da bi se bali, da bi izgubila svojo vitaminsko vrednost, ker ne pride do oksidacije (vitamin C).

Tudi čiščenje jenske posode je enostavno. Zadoštuje že vrela voda in malo detergenta. Če se je jed prijala posode, prekuhamo v njej slano vodo in posodo splahnemo. Ne smemo je praskati ali strgati, da ne odrgnemo stekla!

NASVETI

■ Da svečo lahko namestimo v svečnik, postavimo spodnji del sveče predtem v mlačno vodo, da se zmehča.

■ Pomaranče in limone dajejo več soka, če jih pred uporabo pustimo nekaj časa v topli vodi. Predvsem je ta kuhinjska zvijača koristna, kadar smo kupili limone, ki niso še popolnoma dozorele.

■ Bakreni predmeti zahtevajo posebno nego. Za čiščenje uporabljamo topel kis ali pa posneto mleko, ki smo mu dodali nekoliko soli. Baker potem ološčimo z jelenovino.

■ Mamice se hudo jezijo, kadar se jim pšenični zdob pri kuhanju zlepi v kepice. Zdob zakuhamo tako, da ga vsipamo v mleko skozi koničasto vrečko, ki smo ji nekoliko odtrgali dno.

■ Pozimi laže režemo trdo surovo maslo, če ovijemo okoli nožvega rezila kos pergamentnega papirja. Nad ognjem maslo ne porjavi tako kmalu, če mu dodamo nekaj jedilnega olja.

■ Umazane usnjene predmete bomo hitro in poceni očistili z mlekom. Predmet zdrgnemo z mlekom, ga pustimo, da se osuši, in potem namažemo z belo kremo za čevlje.

Pet lepotnih zapovedi

- Imejte svoj obraz v oblasti! Kadar govorite, ne trzajte z obrvmi, ne gubajte čela in ne grizite usnic!
- Pojdite spat pred polnočjo, zakaj to spanje najbolj zaleže! Spite dnevno vsaj osem ur!
- Bodite previdne pri izbiri rdečil in pudra! Predno se napudrate, utrite v kožo dobro dnevno kremo!
- Jeza in žalost sta največja sovražnika lepote. Skušajte premagati prvo in zatreti drugo!
- Pazite na svoje zdravje, zakaj zdravje je — lepota!

Za zajtrk si moramo vzeti čas

Uspeh oziroma neuspeh dneva je pogosto krat odvisen od zajtrka. Zjutraj nam je bolj kot kdajkoli čez dan potreben dober, kakovosten obrok hrane, s katerim bomo obnovili energijo za boljše počutje in uspešnejše delo.

Številne raziskave so pokazale, da se utrujenost pri človeku, ki slabo ali sploh ne zajtrkuje, pojavi že kmalu dopoldne. V neki večini so takšni ljudje nervozni in razdražljivi.

Kakšen naj bo zajtrk? Zajtrk mora prispeljati najmanj eno tretjino energije, ki jo dobimo z dnevno hrano. Da bi dobili nujno potrebne ogljikove hidrate, beljakovine, vitamine in mineralne snovi, mora naš zajtrk vsebovati sadje, kruh, jajca, meso, sir oziroma ribe in mleko. Takšen zajtrk morajo imeti vsi člani družine — mati, oče in otroci. Če boste le nekaj časa uživali takšen zajtrk, se boste okrog enajste ure dopoldne precej bolje počutili, in bolj boste sveži ter sposobni za delo, kot pa ste bili prej, ko tega zajtrka niste uživali. Celo kadar imate shujševalno kuro, naj bo zajtrk tak, kot smo vam ga opisali. Kajti brez zajtrka se boste opoldne preveč najedli in vaša shujševalna kura bo splavala po vodi.

Za dober zajtrk pa morate najti tudi dovolj časa. To je najboljši način za dobro zdravje.

Zdravje v kislem zelju

● Na pol kilograma drobno narezanega kislega zelja narežemo tanke rezine kisle kumare, čebule, nekaj kumine in dodamo 4 žlice majoneze.

● Pol kg zelja dodamo dve žlici paradižnikove omake, 2 žlici olja, drobno čebulo, malo kumine in listke drobno nasekljanega peteršilja.

● Drobno nasekljano čebulo, malo olja in limoninega soka, žličke sladkorja in 1 ali dve nastrgani redkvi zmešajte s pol kg zelja. Nič zalo, če vam bo močan vonj izsilil solze; zelje bo okusno pripravljeno.

● Nastrgajte 3 srednje velike korenine, dodajte 3 žlice olja, malo kumine, nasekljano čebulo, čajno žličko zdrobljene kapre in žličke soli. Ali pa poskusite namesto korenin nastrgano kolerabo z jabolki in dodajte drobno nasekljano endivijo. Vse te dodatke potresite po kislem zelju.

● Kislemu zelju lahko dodate tudi 2 kisle nastrgane jabolke, malo drobnjaka in peteršilja, kumino in kislo kumario, olje in žličke soli.

Kadarkoli pripravljate kisel zelje na te načine za solato, naj tedaj stoji eno uro, vendar na primeren kraju da vam mali ali veliki otroci ne izpraznijo skleda, preden jo postavite na mizo.

Tikov les, ki je trd in odporen, ji služi za konstrukcijsko ogrado in pod, medtem ko so stene lično spletene iz bambusa. Bambus in palme zadostijo tudi potrebam strehe. Prepričan sem, da so vsaj tako dobre kot slamanate strehe na našem podeželju, saj kljubujejo dosti hujšim vremenskim preizkušnjam. Gotovo pa je, da je njih življenjska doba krajša od teh.

Notranjost kolibe se sestoji ponajveč iz enega samega velikega prostora, z okni na vse strani ter s prednjimi in zadnjimi vrati. Skozi prednje prihaja gost, zadnja pa vodi na dvorišče, kjer je posebna koliba z ognjiščem, na katerem gospodinja pripravlja jedi. V sobi so še v nizke odre oblikovana ležišča, miza, stoli in klopi. Nepogrešljiv je v njej tudi oltarček z Budovo soho, pa če je ta še tako revna. Slik na stenah ni: v premožnejših hišah jih nadomestijo fotografije in pisani koledarji z ilustracijami, ki v živih barvah pripovedujejo nabožne legende.

Na dvorišču za hišo je poleg kuhinje ozek, z rogoznic zakrit prostor, ki služi za kopalnico. Burmanci se pogosto umivajo. Osebna higiena je pri njih na dokaj visoki stopnji. Umivajo se tako, da iz vodnjaka ali vrča s posebno zajemalko zajemajo vodo in se z njo polivajo po telesu. Ko se umijejo, si natrejo lica s "tanaka" praškom, ki ga stolžejo iz posušenih korenin neke rastline. Prašek z vodo zmešajo v belo brozgo. Potem ko se z njo namažejo, jih ščitijo pred soncem in preprečuje čezmerno znojenje.

K drobnim odkritjem sodi še spoznanje, da je v Rangun velikih menihov, ki so oblečeni v žafranaste tunike in imajo obrbite glave. Pred soncem jih varujejo rdeči senčniki. Nun je precej manj in jih ne srečaš pogosto. Oblečene so prav tako v tunike, čeprav so v barvi bolj blede, glave pa imajo prav tako obrbite kot njih moški kolegi.

Ko sem jih prvič srečal, sploh ne bi bil pomislil, da gre za ženske, če bi me na to ne bila opozorila Ana Gavrilovič. Nič ženskega ni na njih.

Spoznal sem tudi, da so tako kot londžiki v vsakdanji opravi Burmanci še dežniki. Vedno mu je potreben. V menjavanju letnih dob ga enako varuje pred pripeko in dežjem.

*

Či Vin je študent zgodovine in francoščine. Ima nekaljene in vesele oči, prostodušen smeh, lahkoverno zupanje in radovedne besede. Mlad je in mika ga svet. Odkar smo se spoznali, rad prihaja k nama: med vsemi gosti je najbolj stalen. Včasih pride kar tako, včasih pa prinese francosko preparacijo in potem se ob njem ubijam s pozabljenimi "grammaire".

V nedeljo zjutraj je bilo: z Vilkom sva čakala na polkovnika, ki naju je povabil na partijo tenisa. Pred njim je prišel Či Vin. Pripeljal ga je dolgčas. Ko smo nekaj časa govorili, sem ga vprašal:

„Povej, Či Vin, kaj počnejo ljudje pri vas ob nedeljah?“

Zmignil je z ramami, kot da bi mu bil zastavil težavno vprašanje. Privoščil mi je priazen nasmech in šele čez čas odgovoril:

„V kino gredo, v pagodo in na izlete. Nekateri spijo. Nekateri so doma.“

Veliko ni povedal, zato sem nadaljeval:

„Je to vse?“

„Kako naj bi bilo vse?“

„Kaj pa še razen tega?“

„Kaj vem! Karkoli pač. Počnejo vse mogoče: kdo bi vedel, kaj vse.“

„Povej, Či Vin, kaj delajo recimo študentje?“

„Isto: na izlete hodijo, na tekme, spijo ali pa gredo v mesto in kino.“

Bil sem malce hudomušen in sem spel vprašal:

„Je to spet vse?“

Či Vin se je nasmehnul in odgovoril brez premisleka:

„Seveda ne: mnogi gredo na jezero, tenis in konjske dirke. Ali pa berejo, se pogovarjajo, poslušajo radio, nabijajo pink-ponk itd.“

„Se to povej: kako se študentje zabavajo?“

„Saj sem povedal.“

„Mar nimate nobenih družabnih prireditiv?“

„Kakšnih družabnih prireditiv?“

„Recimo plesa.“

„Ne plešemo tako kot ljudje na Zahodu.“

„Kako to misliš?“

„Tako pač, kot plešete pri vas: tako, da fant objema dekle.“

„Čemu ne?“

Tokrat je precej časa pomišljal in iskal besede:

„Ne vem pravzaprav. Ni v skladu z našo kulturo. Te stvari so pri nas dosti bolj ločene.“

„Misliš ples?“

„Da. In sploh odnosi med fanti in dekleti. Pri nas nismo tako svobodni: držimo se bolj vsak zase. Če bi se naša dekleta obnašala kot vaša, bi jih ljudje obsojali.“

„Čemu obsojali?“

„Zato pač: ker bi bila dekleta danes v družbi enega, jutri drugega, pojutrišnjem spet tretjega. Te stvari so pri nas stroge in imajo svoj določen pomen.“

„Torej tu dekleta ne hodijo s fanti?“

„Seveda hodijo. Nisem rekel, da ne hodijo.“

„Tedad ite ne razumem čisto prav.“

(Nadaljevanje sledi)

za oddih in razvedrilo

Vila, dvanajstletno dekletce, je živela v mlinu. Samo ljudje, ki so prinašali žito v mlin, so se ustavljali pri njih. Pa nikoli za dolgo. Odložili so vreče in mehove, spregovorili s starim očetom Jokom nekaj besed pa otoporili moko in šli. Tudi zavoljo vojne se ni dosti spremenilo. Saj so se v mlinu oglasili partizani in tudi Nemci so večkrat prišli ob vodi in se stiskali v hiši in okoli nje, pa se ne eni in drugi niso zadrževali dolgo. Grapa je bila preveč od rok, preveč globoka in hribi nad njo prestmi, da bi se kdo počutil v njej varnega. Vila, ki je bila urna in zmerom pripravljena za na pot, je prenašala partizansko pošto v Šmihel in vasi tam okrog in stari Jok je zmlzel zanje nekaj žita in skrival pred Nemci, kar je imel doma. To je bilo tudi vse, kar jima je prinesla vojna.

Partizan Pajek je bil prvi, ki se je za dalj časa ustavil pri njih.

Vila ga je spoznala v mrzli noči v marcu. Bila je tretja ura ali kaj, ko jo je Jok z nestrpnim bobnanjem po vratih vrgel iz spanja. Se nikoli je ni budil; če se je ponoči kdo oglašil, ga je sam odpravil. To pot je v suknji, ki si jo je bil v naglici vrgel čez ramena, vznemirjen vstal na pragu in priganjal. Sveča mu je drgetala v roki, da se mu je vosek počel po členkih in je vilki plamen poskakoval po stenju in grozil, da zdaj zdaj ugasne.

ARTHUR OMRE

PES

Pes, velik črn pes je počasi hodil za menoj. Nisem se čutil povsem varnega v njegovem spremstvu in sem mu obrnil hrbet. Ko sem obstal, me je pogledal, kot da sem kako nenavadno bitje. Stresel je z glavo.

— Marš domov! — sem mu ukazal. Pes je mirno sedel. Ko sem šel dalje, je hodil nekaj korakov pred mano. Stopal je težko, vendar gibčno in zanesljivo kot kak novofundlandec. A psi te pasme so pametne živali. Imel je dolgo dlako in lesketajočo se kožo.

Ko sem se približal majhni domačiji, me je pes prehitel, zalajal proti hiši in sedel na vznožje stopnice. Nisem niti nameraval mimo njega po ozkem hodniku.

Na vratih se je pojavila ženska, stara nekaj nad trideset let, se priklonila in me pozdravila: lepa plavolas ženska. Gledala me je brez nasmeha. Vprašal sem jo za pot na postajo.

— Morali bi se vrniti do križišča, a pojdite raje po poti na levo, nato po drugi na desno. Tod je precej daleč. Je pa še bližnjica, ki je gotovo ne bi mogli najti, razen...

— Je to vaš pes? — sem vprašal.

— Da, — je odgovorila — to je moj pes.

— Je novofundlandec? — sem vprašal.

— Ne, mešanec. Ima mnogo plemenite krvi v sebi. Dober pes!

— Bi bil zelo hud, če bi se nekdo grdo vedel do vas, — sem rekel.

— Da, lahko ste prepričani, da bi bilo tako, — je rekla posmehljivo. — Zamej je kot kak policijski pes. Medved ima zmeraj odprte oči.

Pes je počasi zganil glavo, me pogledal, zamahnil z repom in me spet opazoval.

— Prišel je iz gozda pri križišču in me spremljal do sem, — sem rekel.

— Tam zakopava kosti. Prst je zelo primerna za to in večkrat odide tja, da pogleda, če mu jih ni kdo izkopal. Sicer zelo redko koga spremlja. Navadno priteče naravnost skozi gozd in mi sporoči, da prihaja tuj človek, in to mnogo prej, preden pride ta mimo. Na znanje me ne opozarja nikdar. Le, če koga čakam.

— On torej ve, kdaj vi koga pričakujete?

— Tako je, — je rekla. — Navadno mu rečem, da bo danes prišel ta in ta... Vi ste žejni in lačni po dolgi poti, ali ne? — je pristavila.

— Bi lahko kupil malo mleka?

— Izvolite vstopiti, mleko imam. Umakni se, Medved, da bo gospod lahko vstopil.

Pes je vstal, naredil nekaj korakov na stran in spet sedel. Leni je mahal z repom, medtem ko sem se vzpenjal po stopnicah. Vstopil sem v lepo sobo. Ženska je odšla v kuhinjo in se vrnila z mlekom in kozarcem na podnosu. Zunanja vrata je pustila odprta. Videl sem, da je lepa, lepe postave in oblečena v novo modro bombažno obleko. Imela je goste, nazaj počesane lase. Obraz je bil nekako brezizrazen. Videti je bila apatična.

— Kmalu bo kava..., — je rekla. — Ravno sem je tudi sama nameravala popiti skodelico. Prejšnji teden sem dobila nekaj dobre kave. Sedaj jo je zelo težko kupiti.

Toda, ali morda ne marate kave?

— Zelo rad jo imam...

— Moj mož jo je imel prav tako rad...

— Je umrl? — Sem zadržano vprašal.

„Obleci se! Partizan Pajek je spodaj!“ „Kdo?“

Mela si je oči in omahovala med spanjem in budnostjo, toda Jok ni imel časa, da bi ji odgovarjal.

„Tak, daj no!“ je rekel nestrpnost. „Pomaga boš!“

Pozni gost je sedel spodaj v izbi. S hrbtom se je naslanjal na steno in je bil tih in negiben, komaj da je z očmi trenil, ko je vstopila.

„No!“ se je Jok oglašil za njo.

Takrat je spregovoril tudi partizan Pajek. „Skledo tople vode mi pripravi!“ je rekel. In po premolku:

„Pa brisače... pa kak povoj, če je pri hiši.“

Tedaj je šele videla, da mu je rokav pri suknji razcefran in poletnel od krvi. Pogledala mu je v obraz, ki je bil videti pri svitu petrolejke nenavadno blede, in je komaj premagala slabost, ki ji je šinila v noge.

Ranjen je! jo je obšlo.

Dolje še ni videla krvi, zato jo je pogled na partizana Pajka tako vznemiril. Kolena je imela mehka in roke so ji drgetale, ko je postavljala lonce na štedilnik.

Partizan Pajek

Potlej ni našla povojev, pozabila je na brisačo in je trikrat tekla po stopnicah v kamro in nazaj.

— Saj ne bom vzdržala, če bom morala zraven, se je bala.

Pa pollej:

— Kako mora biti njemu?

Ko se je vrnila v izbo, se mu je znova zazrla v obraz, a je zaman iskala na njem znakov bolečine. Polemnelo kožo so mu prerezale nešete drobne gube, ki so se ob očeh združile v snop, kakor ob nasmehu. Oči so bile mirne in pogled mrzel in lasje so na sencih rahlo siveli.

„Semle postavil!“ je rekel partizan Pajek in pokazal na klop ob sebi.

Prišel se je slačiti. Z desnico je odpel gumb, potem pa jo je skušal potegniti iz

rokava. Ranjena levica mu tega ni dala, mučil se je z njo, pogledal Vilo in rekel: „Primi!“

Plaho je prišla rokav, da bi mu pomagala, pa si ni upala potegniti.

„Primi in polegni,“ je rekel Pajek.

Ni se prav upala. Bala se je, da bo zakričala od bolečine, in je z mučno napetostjo poslušala, kdaj mu bo ušel vsaj stok.

Srajca je bila vsa krvava in se je lepila na kožo in na nekaj, kar je bilo videti gobasto in nabreklo. Očitno je bila tam rana. Vili je bil pogled nanj mučen, a so ji oči vendar nenehno uhajale tja. Gledala je, kako je segel k rami in z enim samim krepkim sunkom odrgal rokav, kako se je tam okrog znova zalila kri in kako se je sklonil nad skledo in si pričel umivati roko. Voda se je pordečila, kri pa je še zmerom po malem curljala iz rane in polzela proti kolenom.

„Brisačo!“ je rekel.

Brž nato pa:

„In druge vode!“

Stala je ob njem in mu stregla, kakor hitro je mogla, in ves čas je drhtela in se bala, da bo nekaj prevrnila, ali da ji bo skleda zdrknila iz rok.

Partizan Pajek je s palcem in kazalcem stisnil mišico in počasi tipal po njej. Potlej je vprašal:

„Imaš nož?“

„Nož?“ je vzdrltela.

„Saj si slišala. Tenak in oster.“

„Imam,“ je rekla.

„Prinesi!“ je dejal nestrpnost, ko se ni zganila.

Stekla je v kuhinjo in s tesnobo v grlu brskala po mizici.

Segrel je rezilo nad plamenom, ga ohladil in segel z njim v rano. Meso je močneje zakrvavelo in Vilo je spreletel srh.

„Boli?“ je vprašala.

„Menda.“

Odgovoril ji je skozi stisnjene zobe in s takim prizvokom v glas, da jo je postalo sram.

— Čemu le vprašujem neumnosti? si je očitala.

Rezilo je prodrlo še globlje, partizan Pajek je pritisnil z njim ob palec in previdno izvlekel oglat kovinski drobec. Položil ga je na mizo in se naslonil na zid kakor bi se hotel odpočiti.

„Jod nimaš kaj?“ je vprašal čez čas.

„Ne.“

„Potlej pa amike...“

Znova je Vila odhitela in dolgo, kar predolgo brskala po policah, vlekla zamaške iz steklenic in si vsako podržala pod nos, da je našla pravo.

„Tule!“ je rekla.

Partizan Pajek je potresel steklenico z zeliščem, namočenim v cvet, potem pa jo je odmašil in vtil na rano. Vila je stisnila zobe.

— Peče? je pomislila sama pri sebi.

Naglas tega ne bi rekla, raje bi se ugriznila v jezik.

Ko mu je ovijala roko, ji je povoj uhal med prsti. Komaj da se ga je upala dotakniti.

„Močnejše!“ jo je opominjal.

Pa spet čez čas:

„Zategni vendar!“

Od notranjega napora in premagovanja se ji je znaj v kapljicah nabiral na obrazu. Oddahnila si je čele, ko je potegnila zadnji vzol in je odšla v kamro po svežo srajco.

Nekje daleč pa je slišala besede. Prihajale so do nje, se odbijale in se vračale:

„Je vaša?“ Da, to je partizanov glas.

„Ni,“ odgovor starega Joka. „Hčerina je.“

„Za bolničarko bi ne bila.“

„Premehka je...“

Bilo jo je sram, ko je poslušala te odbite besede, ki so kot odsev nečesa pozabljenega prihajale in se zgubljale.

Nekoliko dalje je stal pes in me čakal. Odzibal se je naprej, križal cesto in se vrnil nanjo z druge strani. Pri trgovini me je spet počakal, da bi se prepričal, ali hodim za njim.

Dvajset minut pozneje sva stala na peronu železniške postaje. Potrepljal sem ga in rekel: »Ti si dober pes, Medved. Hvala ti za družbo!« Pes je počasi pomahal z repom, me pogledal in mirno odšel proti trgovini. Vstopil sem tudi jaz, da bi kupil tobaka. Sedaj ga nisem več zanimal. Vedel se je, kot da me ne vidi; sedel je pred prodajno mizo in čakal.

— Ti si še tu, Medved? — je vprašal trgovec. — Kaj potrebuješ danes? Odprl je košarico, zavil blago v dva enaka dela in jih položil v košarici. — A, ti bi rad sladkarije, seveda... — je pristavil in mu položil slaščico v košarico. Pes je zadovoljno pomahal z repom, odšel na postajo, sedel in gledal navzgor v okno. Prišla je postajenačelnikova žena, zavila v papir kost in jo položila v košarico. Pes je zamahnil z repom, jo pogledal, sedel in čakal.

Hodil sem gor in dol po peronu in kadil.

— Pes čaka vlak, — je rekla postajenačelnikova žena. — Nikdar ne odide pred odhodom vlaka. Zelo rad opazuje vlak...

— Morda nekoga čaka!? — sem rekel.

— Da, morda. A čaka že zelo dolgo.

— Dve leti.

— Da, dve leti. Ste morda njegov sorodnik? Močno ste mu podobni!

Kupil sem vozno karto. Kmalu nato je pripeljal vlak. Pes je vstal, stal in gledal sem in tja po vagonih.

IZREKI

○ Zanimajte se za mrtva pokolenja: to je edini način, da ste prizanesljivi do živih in da manj trpite.

(Flaubert)

○ Mučenje, klanje, grmade! To je zgodovina. Zgodovina je kostnica. Nikar po vsej sili ne brskajte po tej temni preteklosti in krvi! Svetlobo je treba iskati v prihodnosti!

(Mirbeau)

○ Zgodovina je luč časa, skrinja dogodkov, verna priča resnice, izvir dobrih svetov in razsodnosti, pravilnik ravnanja in knjiga običajev.

(Rollin)

○ Ljudje vseh časov so si podobni. Zgodovina ni koristna zato, ker v njej beremo preteklost, marveč prihodnost.

(Say)

○ Najbolj filozofski del zgodovine je spoznavanje človeških neumnosti.

(Voltaire)

○ Misli so v srcu, iščemo jih pa v umu.

(Dufresne)

Olimpijske igre v Innsbrucku

so bile velik uspeh v vsakem oziru

Zadnje nedeljo so bile IX. olimpijske zimske igre v Innsbrucku zaključene z veliko slavnostjo, pri kateri so se v prenapolnjeni olimpijski hali še enkrat zbrali vsi udeleženci, ki so skoraj dva tedna v prijateljskem vzdušju tekmovali v posameznih športnih disciplinah. Olimpijski ogenj je ugasnil in bo po štirih letih spet prižgan v francoskem mestu Grenoble, kjer bo prirejena X. zimska olimpijada, medtem ko bodo poletne olimpijske igre letos oktobra v japonski prestolnici Tokio. V Innsbrucku pa ob zaključku letošnje olimpijade z upravičenjem lahko ugotavljamo, da je prireditev zadovoljila v vsakem oziru: športniki so dosegli nove uspehe in rekorde, tehnična izvedba je bila prvovrstna in tudi glede števila obiskovalcev je bil dosežen nov rekord, saj si je posamezna tekmovalna ogledala skoraj milijon ljudi, medtem ko so mnogi drugi milijoni širom po svetu spremljali dogajanja v Innsbrucku po televiziji in radiu. Tako je bil z Innsbruckom res povezan cel svet — v znamenju prijateljstva in razumevanja med narodi.

V zadnji številki našega lista smo poročali o poteku olimpijskih iger do vključno nedelje, tokrat pa sledi poročilo o drugem tednu.

Za sestro Goitschel iz Francije se je drugi teden innsbruskih tekmovalj začel s ponovnim prodornim uspehom: tudi v veleslalomu sta si priborili zlato in srebrno kolajno, le med seboj sta tokrat zamenjali prvo in drugo mesto. Bronasta kolajna si je spet osvojila Američanka Saubert pred najboljšo Avstrijko Haas, katera se je morala zadovoljiti s četrtem mestom, vendar sta bili tudi Edith Zimmermann in Traudl Hecher (obe Avstrija) med prvimi desetimi. V umetnostnem drsanju za ženske je Nizozemka Dijkstra ponovno zmagala pred Avstrijko Heitzer in torej v tej disciplini ne bi bilo kakega presenečenja, če v borbi za tretje mesto ne bi bila Kanadčanka Burka pustila za seboj favorizirano Francozino Hassler. Zato pa je bila končna razporeditev v klasični kombinaciji nekoliko bolj senzacionalna, ko se je moral prejšnji olimpijski zmagovalec Thoma (Nemčija) zadovoljiti s tretjim mestom za Knutsenom (Norveška) ter Kiselovom (Sovjetska zveza).

Torek je bil v znamenju zmagoslavja skandinavskih držav, ki so demonstrirale svojo dominacijo v teku moških na 50 kilometrov, kjer med prvimi desetimi sploh ni bilo zastopnika Srednje Evrope. Zlato kolajno si je pri-

boril Jernberg (Švedska) pred Rönnlundom (prav tako Švedska), tretje mesto pa so prisodili finskemu tekmovalcu Tiainen, medtem ko so mesta od 5 do 8 zasedli Norvežani. Dvakratni zmagovalec Mäntyranta, za katerega strokovnjaki niso izključevali tretje zlate kolajne, pa se je moral zadovoljiti z devetim mestom. Pri sankanju je poskrbela za

Ihr Hörgerät n u r vom orisansässigen Fachmann:

viennatone
H Ö R G E R Ä T E

KLAGENFURT, Lidmanskýgasse 21
Kostenlose Beratung von 8—18 Uhr, Sa. 8—12 Uhr
Alle Krankenkassen
Jedes Hörgerät unverbindlich 4 Wochen zur Probe

senzacijo dneva Avstrija, ki je s parom Feistmantl-Stengl osvojila zlato in s parom Senn-Thaler srebrno kolajno pred italijanskim parom Ausserdorfer-Mair. V teku žensk na 5 kilometrov je zlata kolajna pričakovano šla spet v Sovjetsko zvezo: prvo mesto Bojarskih (Sovjetska zveza), drugo mesto Lehtonen (Finska) in tretje mesto Kolčina (Sovjetska zveza). Skandinavci pa so prepričljivo zmagali še v hitrostnem drsanju moških na 5000 m, kjer so

si vse tri kolajne priborili Norvežani: Johansson, Moe in Maier.

Naslednjega dne so močno prevladovali Nemci, ki so si osvojili kar pet kolajn v enosedežnem sankanju. Pri moških je slavila Nemčija trojno zmago s tekmovalci Köhler, Bonsack in Plenk, pri ženskah pa sta prvi dve mesti zasedli Nemki Enderlein in Geisler, bronasto kolajno pa je Thurner priborila za Avstrijo. Posebno oster boj se je razvil v drsanju moških na 500 m, kjer je prvo mesto dosegel Dermott (Amerika), medtem ko so si drugo mesto delili kar trije tekmovalci: Grišin in Orlov (oba Sovjetska zveza) in Gjestvang (Norveška). V biatlonu (smučanje, povezano s streljanjem — op. ured.) je imel najnavečjo smolo visoko favorizirani Pšeničnik (Sovjetska zveza), ki je med tekmo zgubil nekaj nabojev in s tem zapravlil izgleda na kolajno. Zmagala pa sta njegova rojaka Melanin in Privalov (oba Sovjetska zveza) pred Norvežanom Jordetom.

Najbolj uspešen dan za Avstrijo je bil četrtek, ko je bil na sporedu smuk za ženske in je avstrijska trojica (Haas-Zimmermann-Hecher) slavila trojno zmago ter se tako »maščevala« nad Francijo; ena izmed sester Goitschel je v tej disciplini dosegla le deseto mesto. Tega dne je bilo odločeno tudi tekmovalje v drsanju moških na 1500 m kjer je zmagal Antson (Sovjetska zveza) pred Nizozemcem Verkerkom in Norvežanom Haugenom.

Tudi v petek so močno prevladovali skandinavski države. V drsanju moških na 10.000 metrov so si prva tri mesta osvojili Nilsson (Švedska) ter Maier in Johanness (oba Norveška), prav tako pa sta v ženski štafeti 3x5 kilometrov šli srebrna na Švedsko in bronasta na Finsko, medtem ko si je zlato kolajno zasluženo priborila Sovjetska zveza. Tekmo štirisedežnih bobov je v svojo korist odločila Kanada, srebrno kolajno pa si je osvojila Avstrija pred svetovnim prvakom Italijo. Umetno drsanje moških se je zaključilo s pričakovano zmago Schnelldorferja (Nemčija) pred Calmatom (Francija) in Allenom (Amerika); Danzer (Avstrija) je zasedel častno peto mesto.

Predzadnji dan olimpijskih iger je naklonil Avstriji še eno zlato kolajno: v slalomu moških je zmagal Stiegler, srebrna (Kidd) in bro-

nasta kolajna (Huega) pa sta šli v Ameriko. V moški štafeti 4x10 km je slavila zmago Švedska pred Finsko in Sovjetsko zvezo. Tega dne je bil odločen tudi hokejski turnir, o katerem pa poročamo na posebnem mestu.

Za zaključek v nedeljo so bili na sporedu le še smučarski skoki na veliki skakalnici, kjer so skandinavski tekmovalci še enkrat manifestirali svojo premoč v zimskem športu. Po

Hokejski turnir

je vzbujal največje zanimanje

Med vsemi tekmovalji v okviru olimpijskih iger v Innsbrucku je največje zanimanje vzbujal nedvomno hokejski turnir, kjer sta veljali že od vsega začetka za favorita svetovni prvaki Sovjetska zveza in večkratni olimpijski zmagovalec Kanada. Toda v polni meri je pričakovanja izpolnila le sovjetska ekipa, ki je kot edina zmagala v vseh tekmah in si zasluženo priborila zlato kolajno. Za senzacijo turnirja je poskrbela Češkoslovaška, ki je predzadnji dan tekmovalja premagala Kanado in tako odprla vse možnosti v boju za srebrno in bronasto kolajno. Popolno »mejnjava« pa je povzročila Švedska s svojo zmago nad Češkoslovaško v tekmah, v kateri je vsak posamezni gol ponovno spremenil račune o dokončni razvrstitvi. Končni izid turnirja je bil naslednji: prvo mesto Sovjetska zveza, ki je dosegla naravnost senzacionalno razmerje golov 54:10; drugo mesto Švedska in tretje mesto Češkoslovaška, ki je zaradi boljšega razmerja golov zrinila Kanado na četrto mesto. V drugi skupini, kjer pa ni šlo za kolajne, je zmagala Poljska pred Norveško in Japonsko; Avstrija in Jugoslavija sta si priborili peto oziroma šestto mesto pred nekdanjo hokejsko »velesilo« Italijo.

zelo ostri borbi je zmagal Norvežan Engan (93,5 in 90,5 m, 230,7 točke), drugo mesto je zasedel zmagovalec na mali skakalnici Kankkonen (Finska), ki je sicer dosegel najdaljši skok 95,5 m, vendar je dobil le oceno 228,9 točke, tretje mesto pa si je osvojil spet Norvežan — Brandtzaeg (90 in 87 m 227,2 točke). Prejšnji olimpijski zmagovalec Recknagel (Nemčija) je tokrat dosegel le sedmo mesto, najboljši Avstrijec Willi Egger pa je bil dvanajsti.

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00.
Dnevne oddaje: 5.55 Kmečka oddaja — 6.00 Pestro mešano — 7.00 Pestro mešano — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.00 Za gospodinj — 13.00 Pestro mešano — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Objave — 16.55 Kulturne vesti — 18.45 Pestro mešano — 18.55 Lokalni šport — 19.30 Odmev časa.
Sobota, 15. 2.: 8.00 Otroški zbor radia Celovec — 8.05 Naš hišni vrt — 8.15 Madžarska glasba — 11.40 Od plošče do plošče — 14.15 Pozdrav nate — 15.50 Za filateliste — 16.00 Iz vseh dolin zveni — 17.00 Veseli konec tedna z glasbo — 18.25 Ljudske pesmi — 20.15 Orkestrski koncert.
Nedelja, 16. 2.: 8.05 Kmečka oddaja — 9.05 Popevke — 9.40 Glasba Johanna Sebastian Bacha — 11.00 Dunajski zbor z glasbo — 12.45 Gledališko zrcalo — 13.00 Operni koncert — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Priljubljene viže — 18.00 Veselo petje, veselo igranje — 19.30 Šport — 19.45 Zabavna oddaja — 20.10 Radijska igra — 21.10 Na lepi modri Donavi.
Ponedeljek, 17. 2.: 8.00 Domovinski spisi — 8.15 Majhen jutranji koncert — 13.30 Majhna melodija iz Dunaja — 14.55 Posebej za vas — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Korotki knjižni kotiček — 16.00 Glasba zale — 17.00 Popoldanski koncert — 18.25 Za vas! Za vse! — 20.15 In kaj menite vi? Vsakodnevni problemi — 20.30 Pesmi in popevke — 21.15 Veselo petje, veselo igranje.
Torek, 18. 2.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 14.55 Posebej za vas — 15.30 Oddaja za otroke — 16.00 Operni koncert — 17.00 Koncert pri kavi — 18.25 Če mena vprašate... — 20.15 Radijska igra — 21.30 Pesem za lahko noč.
Sreda, 19. 2.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 14.55 Posebej za vas — 15.30 Zbor radia Celovec — 16.00 Glasba za mladino — 17.00 Glasba, ki se nam dopade — 18.00 Ljudske pesmi — 18.15 Pomoč vsakdo potrebuje — 20.15 Komorni koncert.
Četrtek, 20. 2.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 14.55 Posebej za vas — 15.15 Ura pesmi — 15.45 Korotki avtorji: Heinz Polatschnig — 16.00 Jazz — 17.00 Popoldanski koncert — 18.05 Ljudske pesmi — 18.35 Mladinska oddaja — 20.15 Bilanca olimpijskih iger v Innsbrucku — 21.00 Zveneča alpska dežela.
Petek, 21. 2.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Glasba mojstrov — 14.55 Posebej za vas — 15.15 Komorna glasba — 16.00 Operni koncert — 17.00 Koncert pri kavi — 20.15 Jazz — 21.00 Glasba dvajsetega stoletja.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 13.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00, 00.00.
Dnevne oddaje: 5.30 Dobra jutra — 6.10 Z glasbo v dan — 6.50 Pestro mešano — 7.10 Pestro mešano — 7.20 Jutranja glasba — 11.45 Kmečka oddaja — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Pestro mešano — 14.50 Objave — 17.10 Kulturne vesti — 17.30 Reporter na poti — 18.00 Dobro razporejeni — 19.00 Za otroke — 19.10 Pestro

RADIO PROGRAM

mešano — 19.20 Kaj slišite danes zvečer — 21.55 Šport — 22.10 Pogled v svet — 23.10 Pogled v svet.
Sobota, 15. 2.: 8.20 Veseli konec tedna z glasbo — 9.00 Prosimo, prav prijazno — 9.45 Ti in Ival — 11.00 Ljudstvo in domovina — 13.20 Odmev iz Avstrije — 13.55 Agrarna politika — 14.00 Koncert — 15.15 Mi igramo — 16.00 Za delovno ženo — 17.10 Iz parlamenta — 18.00 Vsaka stvar ima dva strani — 19.10 Oddaja zveznega kanclerja — 20.15 Avstrijska Hiti-parada.
Nedelja, 16. 2.: 7.05 Godba na pihala — 8.15 Kaj je novega? — 9.00 Operni koncert — 10.15 Za vsakega nekaj glasbe — 11.15 Orkestrski koncert — 13.10 Za avtomobiliste — 14.10 Zabavna glasba — 15.00 Ljudstvo in domovina — 16.00 Glasbeni mozaik — 18.00 Med večerj in jutri — 19.10 Tedan dni svetovnih dogajanj — 19.30 Melodije za nedeljski večer — 20.30 Lepi glasovi, lepe viže.
Ponedeljek, 17. 2.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 11.00 Ljudske viže — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 15.00 Pripovedka — 15.30 Popevke — 16.00 Otroška ura — 16.30 Koncertna ura — 17.40 Oddaja za žene — 18.00 Popevke — 19.30 „Intermezzo“, komedija.
Torek, 18. 2.: 8.20 Glasba na tekočem traku — 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 11.00 Ljudske viže — 13.20 Teden pri združenih narodih — 13.30 Znani orkestri — 15.00 Šolska oddaja — 15.30 Zabavna glasba — 16.30 Zivljenje se začne pri šestdesetih — 17.15 Znanje za vse — 17.50 Esperanto — 20.30 Prominentni glasovi v operi — 21.30 Lahka govorimo o tem.
Sreda, 19. 2.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 11.00 Ljudske viže — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 14.10 Sodabni avstrijski komponisti — 15.30 Godala v ritmu — 16.30 Koncertna ura — 17.40 Hišni zdravnik — 18.00 Popevke — 19.30 Halal Tenagerijl — 20.15 Vseh deval — 21.40 Popravi, kar drugi zagrešijo.
Četrtek, 20. 2.: 8.10 Dobrodošli v Avstriji — 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 11.00 Ljudska glasba — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 14.10 Znani orkestri — 15.30 Avstrijski komponisti — 17.40 Oddaja za žene — 18.00 Od plošče do plošče — 19.30 Zabavna oddaja.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.14, 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 22.00, 23.00, 24.00.
Oddaja na sedanjem valu 327,1 — 257 — 212,4 — 202 m UKV frekvence 96,5 — 92,9 — 94,1 — 88,5 — 97,9 MHz
Dnevne oddaje: 4.00 Dobro jutro — 10.55 Vsak dan nova popevka — 11.00 Oddaja za voznike in potnike malornih vozil — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Domači napravi za prijetno opoldne — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 19.00 Obvestila — 19.05 Glasbene razglednice — 19.30 Radijski dnevnik.
Sobota, 15. 2.: 8.05 Vedre melodije za konec tedna — 9.25 Zimske veselje — 10.15 V ritmu palke in valčka — 12.05 Zabavna glasba — 12.25 Od tod in ondod — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Voščila — 15.15 Zabavna glasba — 15.40 Poje moški zbor „Zarja“ iz Trbovelj — 17.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.10 Recitali znamenitih pevcev — 18.45 Nova v znanosti — 20.00 Priljubljene popevke — 21.00 Sobotni ples.

Nedelja, 16. 2.: 7.40 Pogovor s poslušalci — 8.00 Mladinska radijska igra — 10.00 Še pomnila, tovariši — 11.50 Godala v ritmu — 12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 13.50 Koncert pri vas doma — 14.10 Nekaj melodij, nekaj ritmov — 15.05 Nedeljski mozaik zabavne glasbe — 16.20 Domače melodije — 16.45 Zabavna glasba — 17.05 Hammond orgle — 20.00 Izberite svojo popevko — 22.10 Plesna glasba.
Ponedeljek, 17. 2.: 8.05 Slovenske narodne pesmi — 9.25 Pojela Nada Vidmar in Mira Branjnik — 12.05 Zabavna glasba — 12.25 Zvočni mozaik — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Voščila — 15.15 Zabavna glasba — 15.45 S knjižnega trga — 17.00 Poročila — 17.05 Glasbena križanka — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.10 Zabavni kaleidoskop — 20.00 Koncert mladih glasbenih umetnikov.
Torek, 18. 2.: 8.05 Vrtljak zabavnih zvokov — 8.35 Nekaj domačih — 9.45 Pesmi Marijana Lipoviča — 10.15 Helmut Zacharias s svojim orkestrom — 12.05 Zabavna glasba — 12.25 Domače pesmi in napravi za prijetno opoldne — 14.35 Harmonikaški zbor — 17.05 Koncert po željah — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.10 Dunajske melodije — 18.25 Plesni orkester RTV Ljubljana — 18.45 Na mednarodnih križpotih — 20.00 Marijanski komorni zbor — 20.20 Radijska igra.
Sreda, 19. 2.: 8.05 Jutranji divertimento — 8.55 Pisan svet pravilic in zgodb — 9.25 Za prijetno razvedrilo — 10.45 Clovek in zdravje — 12.05 Zabavna glasba — 12.25 Domači napravi za prijetno opoldne — 13.30 Ritmi in melodije — 14.35 Poljske, bolgarske in sovjetske popevke — 15.15 Zabavna glasba — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.10 Majstri orkestrske igre — 18.45 Ljudski parlament — 20.30 Plesna glasba.
Četrtek, 20. 2.: 8.05 Z opernih in koncertnih odrov — 9.25 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe — 10.15 Pihalna godba — 12.25 Izbrali smo za vas — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Voščila — 15.15 Zabavna glasba — 17.05 Kvintet Jaže Kampič — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.10 Na obisku pri vzhodnonemškem radiu — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in naprevov — 20.45 Madžarski napravi — 21.00 Literarni večer.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 15. 2.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.
Nedelja, 16. 2.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.
Ponedeljek, 17. 2.: 14.15 Poročila, objave, pregled sporeda. Za našo vas, manuskript Blaž Singer. 10 minut za športnike. Zanimivosti, ki jih piše Mirko Bogataj — 18.00 Za našo male poslušalce.
Torek, 18. 2.: 14.15 Poročila, objave. Korotki kulturni

Sejem pincgavskega goveda v Feldkirchenu

Rejska zveza pincgavskega goveda za Koroško in Vzhodno Tirolsko bo v petek, dne 21. februarja 1964, z začetkom ob 10.30 uri priredila v Feldkirchenu plemenski sejem za govedo ženskega spola. Na sejem bodo postavili 40 krav in telic. Klasifikacijo cen bodo izvedli isti dan ob 9.00 uri.

TELEVIZIJA

Sobota, 15. 2.: 15.00 Za mladino: Kaj lahko postanem? — 15.30 Šport — 16.55 Za družino: Moderna račna dela — 18.30 Kaj vidimo novega? — 19.25 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Kratki film — 20.10 „Kraljeva cesta“, igra.
Nedelja, 16. 2.: 17.00 Svet mladine — 17.30 Mladinski film — 19.00 Sedem dni svetovnih dogajanj — 19.20 Zanimalo vas bo — 19.35 Družina Leitner — 20.00 Poročila in šport — 20.15 „Skopuh“.
Ponedeljek, 17. 2.: 19.00 Šport — 19.25 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Kratki film — 20.10 „Bazar“ — 21.00 Kriminalni film.
Torek, 18. 2.: 19.00 Film — 19.25 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Kratki film — 20.05 Enaindvajset — 20.55 Horizonti.
Sreda, 19. 2.: 17.00 Za otroke — 17.32 „Fury“, zgodba konja — 17.57 Za družino: Pri zdravniku rož — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.25 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 20.10 Kriminalni film — 21.50 V križnem ognju tiska.
Četrtek, 20. 2.: 19.00 Šport — 19.25 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Kratki film — 20.10 Val nastop, prosimo — 21.00 Hotel Viktorija (V).
Petek, 21. 2.: 19.00 Tip revija — 19.25 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Kratki film — 20.10 Zaročenec Lady Lobsters — 21.05 Z očmi naših otrok.

TELEVIZIJA LJUBLJANA

Sobota, 15. 2.: 18.00 Poročila — 18.05 Mlin na veter, mladinska igra — 19.00 Obzorik — 20.00 Dnevnik — 20.45 Ogledalo državljana Pokornega, humoristična oddaja — 22.15 Poročila.
Nedelja, 16. 2.: 11.00 Kmetijska oddaja — 19.00 Športna poročila — 20.00 Dnevnik — 20.45 Tisoč ena strast, drama — 21.45 Mali komorni koncert — 22.15 Poročila.
Ponedeljek, 17. 2.: 10.40 Šolska oddaja — 17.30 Angleščina — 18.30 Poročila — 18.35 Kljukac in smukec slo lačna, lutke — 19.00 Obzorik — 19.30 Športni pregled — 20.00 Dnevnik — 20.30 Celovečerni film — 22.00 Poročila.
Sreda, 19. 2.: 17.30 Ruščina — 18.00 Poročila — 18.05 Ribičeva hčerka, slikanica — 18.20 Mladinska oddaja — 19.00 Obzorik — Kulturna panorama — 19.25 S kamerom svedu — 20.00 Dnevnik — 20.45 Večer z Bojanom Adamčičem, zabavna glasbena oddaja — 21.45 Dr. Kildare — 22.35 Poročila.
Četrtek, 20. 2.: 10.00 TV v šoli — 17.30 Angleščina — 18.00 Poročila — 19.00 Obzorik — 19.30 Kakor vam drago, glasbena oddaja — 20.00 Obzorik — 20.30 Ne moreš vsega imeti — 21.30 Poročila.
Petek, 21. 2.: 17.30 Ruščina — 18.00 Poročila — 18.05 Filmski klub — 18.30 Živčne bolezni — 18.50 Glasbeni kotiček — 19.00 Obzorik — 19.30 Kanlata o kavi — 20.00 Dnevnik — 20.45 Ekran na ekranu — 21.45 Slovenski pesniki: Kajuh — Samo milijon nas je.

Za letno sezono 1964 iščemo domača dekleta za kuhinjo ter 1 kuharico, 1 pomočnico, 1 servirko in 1 sobarico. — Gosfilna-penzion „Trinkwirl“, Vogne polje/Bogenfeld ob Bakšem jezeru, pošta Drobale/Drobolach.